

Poradnik

PAŹDZIERNIK

1994

10

BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

- Biblioteka liceum polskiego w Wilnie wymaga naszej pomocy
- Biblioteki publiczne w Hiszpanii
- Rocznice 1995

TREŚĆ

- Zdzisław Gębołyś** 1 BIBLIOTEKA SZKOŁY ŚREDNIEJ NR 11 IM. ADAMA MICKIEWICZA W WILNIE
- Grażyna Lewandowicz** 5 BIBLIOTEKI PUBLICZNE W HISZPANII
- Janusz Michulowicz** 10 PEDAGOGICZNA DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI SZKOLNEJ WŚRÓD DZIECI W WIEKU WCZESNOSZKOLNYM (W ŚWIETLE PUBLIKACJI MIESIĘCZNIKA „PORADNIK BIBLIOTEKARZA” 1983-1992) --- TEMATEM PRACY MAGISTERSKIEJ
- Małgorzata Grochocka** 11 DZIURA W BIBLIOTECE CZYLI CO NIECO O KOMPETENCJACH
- Jan Burakowski** 14 UMARŁ KRÓL... NIECH ŻYJE KRÓL! Życie z Samorządem
- Izabela Nagórska** 15 BIBLIOTEKI W POEZJI POLSKIEJ
- Barbara Mida** 17 „PILNY LIST DO ŚW. MIKOŁAJA”. Adaptacja sceniczna bajki ks. M. Malińskiego
- Urszula Kuś** 19 ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ, WYSZUKIWANIE INFORMACJI I SPORZĄDZANIE NOTATEK. Lekcja biblioteczna dla klas VII-VIII
- Maria Andres** 20 MARIII KOWNACKIEJ SŁUŻBA DZIECKU
- Wanda Kochowska** 25 BIBLIOTEKOZNAWSTWO I INFORMACJA NAUKOWA (3), Bibliografia za lata 1992-1993
- Maria Herman** 30 „PLASTUSIOWY TEATRZYK”
- Barbara Wach** 31 MŁODZI TWÓRCY REGIONU ŁOWICKIEGO
- Danuta Binkiewicz-Kolodziej** 32 MOJE GORZKIE UWAGI NA TEMAT SZKOLNEGO MEDIA CENTER
- 33 KALENDARIUM ROCZNIC 1995
- Grażyna Biłska** 35 LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA, kalendarz rocznic 1995

WYDAWNICTWO

Redakcja i administracja:
00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7
tel. 27-52-96

REDAKTOR NACZELNY: Władysława Wasilewska,
SEKRETARZ REDAKCJI: Małgorzata Grochocka,
KOMITET REDAKCYJNY: Józef Lewicki (przewodniczący), Jadwiga Andrzejewska,
Jan Burakowski, Marcin Drzewiecki, Andrzej Kempa, Krystyna Kuźmińska,
Mirosława Majewska, Wojciech Szymanowski, Ryszard Turkiewicz.
REDAKTOR TECHNICZNY: Elżbieta Matusiak

Wydawca: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
Adres redakcji i administracji: 00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7, tel. 27-52-96
Prenumeratę prowadzi „Ruch” S.A. oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w całym kraju.
Druk i oprawa WDN, zam. 167/94
Cena w IV kw. 1994 r. wynosi 25 000 zł za 1 egz.

PORADNIK 10

(535)

BIBLIOTEKARZA

UKAZUJE SIĘ OD ROKU 1949

październik 1994

Zdzisław Gębołyś

Biblioteka Szkoły Średniej nr 11 im. Adama Mickiewicza w Wilnie

Rozpoczęcie zwiedzania polskich placówek oświatowych w Wilnie od Szkoły Średniej nr 11 im. Mickiewicza jest czymś bardzo naturalnym. „Jedenastka” jest przecież w powojennym Wilnie najdłużej funkcjonującą szkołą z polskim językiem nauczania¹. Usytuowana w centrum miasta, nie odbiega architekturą od innych szkół, także w Polsce².

Jednym z elementów wyznaczających jej odmiennosć jest tablica z napisem w języku polskim, podająca nazwę szkoły i imię patrona; drugim elementem są ludzie, tj. nauczyciele i uczniowie, dla których język polski — to język ojczysty. We wrześniu 1993 r. było ich razem prawie 1300, w tym 1200 uczniów i 70 nauczycieli.

Jest jeszcze jeden czynnik sprawiający, że „mury te mówią po polsku”. Jest nim biblioteka — miejsce wyjątkowe w każdej szkole, nadzwyczajne w tu opisywanej.

Księgozbiór biblioteki według stanu z początku roku szkolnego 1993/1994 liczył

łącznie 37 000 woluminów³. Na tę wielkość składały się trzy segmenty: beletrystyka (13 877), podręczniki (22 000), literatura dydaktyczna dla nauczycieli. Ponadto gromadzone są czasopisma. Biblioteka nie dysponuje natomiast żadnymi zbiorami specjalnymi ani też urządzeniami do odtwierzania.

Książki są rozlokowane w pomieszczeniu o powierzchni około 70 m², podzielonym umownie na trzy części. Największa obejmuje regały z książkami, pozostałą przestrzeń wypełnia stół dla czytelników i kącik dla bibliotekarzy, oddzielony od całości przegrodą w postaci regału.

Personel biblioteki stanowią dwie bibliotekarki (1,5 etatu). Cały etat przypada na Swietlanę P i a s e c k ą, z zawodu historyka, z 13-letnią praktyką zawodową, w tym 11-letnią w bibliotece publicznej. Pół etatu zajmuje Elżbieta S a b a l a u s k i e n e, z wykształcenia germanistka.

Księgozbiór jest ustawiony w układzie systematycznym według UKD. Analiza

¹ Szkoła Średnia nr 11 istnieje od r. 1945 — zob. G. B ł a s z c z y k : *Litwa współczesna*. Warszawa 1992 s. 329.

² Od r. 1968 szkoła mieści się w nowym gmachu przy ul. Kroupu (Krupniczej) 11.

³ Wszystkie dane, w tym statyczne, pochodzą od pracowników biblioteki i zostały zebrane w drodze ankiety, wywiadu oraz bezpośrednich badań.

schematu klasyfikacyjnego ⁴ wykazuje, że najbardziej rozbudowane działy to: 3, 5, 6, 8, 9. W obrębie działu nie występuje podział językowy: o przynależności książki do działu decyduje przedmiot, a nie język dokumentu.

Schemat klasyfikacyjny literatury metodycznej

- 01 Bibliografia
- 02 Bibliotekarstwo
- 17 Etyka
- 18 Estetyka
- 2 Religia. Teologia
- 37(091) Historia pedagogiki
- 37.01 Pedagogika
- 331 Praca. Orientacja zawodowa
- 37.018 Rodzina
- 51 Matematyka
- 372.581 Wykładanie matematyki *
- 52 Astronomia
- 53 Fizyka
- 372.853 Wykładanie fizyki
- 54 Chemia
- 57 Biologia
- 58 Botanika
- 59 Zoologia
- 61 Medycyna
- 62 Technika w ogóle
- 621.37/39 Radiotechnika. Elektronika
- 64 Gospodarstwo domowe
- 7 Sztuka
- 75 Malarstwo
- 77 Muzyka
- 796 Sport
- 802.0 Język angielski
- 808.2 Język rosyjski
- 808.82 Język litewski
- 93/99 Historia
- 940 Historia Polski
- 947.45 Historia Litwy

* Kolejność i nazwy działów przejęto w oryginalnej postaci.

Dominują książki w języku polskim, niestety kompletne dane udało się nam zdobyć tylko w przypadku beletrystyki. We wrześniu 1993 r. jej stan wynosił 13 819 woluminów. Książek w języku litewskim było 2143, w rosyjskim — 311 woluminów. Reszta to oczywiście książki w języku polskim. Literaturę piękną w języku polskim reprezentuje przede wszystkim klasyka. Najbogaciej wypadają Bolesław Prus (9 pólki), Henryk Sienkiewicz (5 pólki), następnie Mickiewicz,

Kraszewski i Orzeszkowa (3 półki) oraz Juliusz Słowacki i Stefan Żeromski (2 półki). Trochę zawodna to i nieprecyzyjna miara, jednak na dokładniejsze badania zabrakło czasu.

Podobnie jest z danymi liczbowymi dotyczącymi książek niektórych pisarzy polskich w zbiorach biblioteki ⁵. Nie mówią one, jakie książki danego autora i w jakiej liczbie znajdują się w bibliotece. Spuściznę

Nazwisko i imię	Łączna liczba książek
Fredro Aleksander	19
Hłasko Marek	1
Konwicki Tadeusz	6
Krasicki Ignacy	20
Kraszewski Ignacy Józef	202
Kruczkowski Leon	68
Mickiewicz Adam	211
Miłosz Czesław	3
Wyspiański Stanisław	4

Ignacego Krasickiego reprezentują *Bajki*, oraz *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*. Mickiewicz to przede wszystkim *Pan Tadeusz*, *Dziady* i *Konrad Wallenrod*. Nie lepiej jest z Fredrą — *Zemsta*, *Pisma*.

Fatalnie zgoła wygląda sytuacja z polską literaturą współczesną. Nie brakuje dzieł pisarzy „oficjalnych”: Tadeusz Borowski, Jarosław Iwaszkiewicz, Leon Kruczkowski. Gorzej ma się rzecz z literatami dostępnymi dopiero od niedawna, których dzieła wcześniej krążyły głównie w tak zwanym drugim obiegu. Dorobek twórczy Tadeusza Konwickiego ucieleśniają tu socrealistyczne dzieła: *Władza* (4 egz.) i *Dziura w niebie* (1 egz.). Z nowszych dzieł jest tylko *Rzeka podziemna* w jednym egzemplarzu. Czesław Miłosz, laureat nagrody Nobla związany z tą ziemią, jest obecny dzięki trzem książkom: *Mowa więzienna*, *Człowiek wśród skorpionów*, *Traktat moralny*.

Źródeł ubóstwa i jednostronności literatury polskiej w zbiorach biblioteki musimy szukać zarówno w poprzedniej epoce, jak i w czasach dzisiejszych. Beletrystyka zawsze przechodziła przez swoiste sito ideologiczne. W pewnym stopniu czynnikiem politycznym podlegał także program nauczania języka polskiego, stąd też zapewne nad-

⁴ Pełny schemat klasyfikacyjny zamieszczono w aneksie.

⁵ Zob. tabela — Dane liczbowe o książkach wybranych pisarzy polskich w zbiorach biblioteki.

Średnia Szkoła Ogólnokształcąca nr 11 im. A. Mickiewicza

mierna obecność jednych i nieobecność innych pisarzy. Ważność tego czynnika wprawdzie zmalała, ale nie zanikła całkowicie⁶.

Dają o sobie znać problemy finansowe i organizacyjne. Bibliotekarze nie mają właściwie wpływu na wielkość i treść zakupów. Dokonuje ich odpowiednia komórka w Wydziale Oświaty. Mizerii na tym polu dowodzi fakt, że w r. 1992 zakupiono do biblioteki 150 woluminów, z czego zaledwie 26 z literatury pięknej, reszta — 124 wol. — to literatura popularnonaukowa. Znamienna jest także struktura językowa zakupów. Najwięcej kupiono książek w języku litewskim (60), następnie w rosyjskim (45). Trzecia grupa licząca 45 wol. obejmuje książki w języku polskim, niemieckim i angielskim. Ciężciom uległy też wydatki na gazety polskie, litewskie i rosyjskie. Wydział Oświaty przesyła do biblioteki regularnie tylko trzy tytuły litewskie: „Pedagogiczny Dialogas”, „Mokykla” (Oświata) i „Kulturos boraj”.

Czasopisma polskie przeznaczone dla dzieci i młodzieży napływają do biblioteki wyłącznie dzięki staraniom stowarzyszenia „Wspólnota Polska” poprzez Polską Macierz Szkolną na Litwie i Ambasadę Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie. Tą drogą biblioteka pozyskała prenumeratę następujących tytułów: „Przyroda Polska”, „Zwierzaki”, „Mówią Wieki”, „Jupi”, „Płomyk”, „Płomyczek”, „Miś”, „Poznaj Świat”, „Magazyn Historyczny”, „Rota”, „Poradnik domowy”. Biblioteka gromadzi też prasę polską wychodzącą na Litwie. Prenumeruje się „Magazyn Wileński” i „Kurier Wileński”, a inne dwa — „Znad Wilii” i „Nasza Gazeta” — wpływają w drodze darów.

Wobec kłopotów finansowych właśnie dary stały się postawową formą kompletowania księgozbioru. Po pierwszej fali dość przypadkowych, choć przesyłanych z głębi serca, obecnie, głównie staraniem Polskiej Macierzy Szkolnej (PMS), napływają odpowiadające rzeczywistym potrzebom biblioteki. Temu celowi służyła m.in. ankieta przeprowadzona przez PMS wśród polskich bibliotek szkolnych na Wileńszczyźnie. Marginesem uzupełniania zbiorów jest wymiana książek z innymi polskimi bibliotekami.

⁶ Zob. Klemensas Sinkiavicius: *Książka polska na Litwie i jej czytelnicy*. W: *Książka i czytelnik w grupach etnicznych*. Praca zbiorowa pod red. nauk. A. Skrzypczaka. Warszawa 1991, s. 85-90.

Mając pewne pojęcie o zbiorach biblioteki, łatwiej spojrzeć na zasięg i zakres udostępniania. Jest ono regulowane przez kilka podstawowych wytycznych. Biblioteka jest otwarta codziennie, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 10⁰⁰ do 16⁰⁰. Prawo korzystania ze zbiorów biblioteki mają, co zrozumiale, uczniowie i nauczyciele. Odmienne dla tych dwóch grup użytkowników są przepisy dotyczące liczby książek i okresu, na jaki się je wypożycza. Uczniom przysługuje prawo do jednorazowego wypożyczenia 5 książek na 10 dni; w wyjątkowych wypadkach dopuszcza się większą liczbę książek. Nauczyciele nie podlegają żadnym ograniczeniom, ani gdy chodzi o liczbę książek, ani o czas — mogą wypożyczać książki na cały rok szkolny. Równouprawnienie występuje w przypadku zwrotu książek na koniec roku szkolnego oraz sankcji za ich zagubienie lub zniszczenie. Wysokość kary odpowiada 3-krotnej wartości książki.

Nieźle wygląda statystyka udostępniania. W r. 1992 wypożyczono ogółem 11 820 książek. Dominują wypożyczenia książek w języku polskim (9962), następnie w języku rosyjskim (1063) i litewskim (700). Statystyka wykazuje też preferencje czytelnice — ok. 70% ogółu wypożyczeń (8542 wol.) stanowiła literatura piękna.

W r. 1992 ze zbiorów biblioteki skorzystało 1120 czytelników, w tym 1050 uczniów i 70 nauczycieli. Na jednego czytelnika przypadało 5 wypożyczonych książek.

Pewne utrudnienie w użytkowaniu biblioteki stanowi brak w niej katalogu systematycznego; nie ma też żadnych kartotek zagadnieniowych, a katalog alfabetyczny jest niepełny. Niedostatki te rekompensuje wolny dostęp do półek, dozwolony uczniom klas III-XII.

Biblioteka nie prowadziła dotąd badań czytelniczych. Z obserwacji bibliotekarzy wynika, że najwięcej czytają uczniowie klas I-IV — im starsi uczniowie, tym rzadziej sięgają po biblioteczną książkę. Nie wiemy jednak, w jakim stopniu ten trend jest spowodowany ogólnym odwrotem młodzieży od książki na rzecz innych mediów, a na ile lukami w księgozbiorze ⁷.

Poprawie stanu ilościowego i jakościowego czytelnictwa służy działalność propagandowa biblioteki. Uczestniczą w niej aktywnie bibliotekarze, uczniowie i nauczyciele. Nauczyciele przedmiotów popularyzują książki ze swojej dziedziny podczas pogadek.

Uczniowie włączają się również do pomocy bibliotekarzom. Najbardziej konkretnym tego przejawem jest działalność kółka bibliotekarskiego. Liczy ono 12 dzieci z klas V-VII. Prace, które wykonują — klejenie, odkurzanie i wypożyczanie książek — w istotny sposób odciążają bibliotekarzy i zapewne pozwalają im na realizację innych zadań w zakresie pracy z czytelnikiem.

Formą od niedawna praktykowaną są lekcje biblioteczne, na razie tylko dla klas początkowych, w przyszłości również dla klas starszych. Stałą formą pracy z czytelnikiem są wystawki. Nowości książkowe eksponuje się w lokalu biblioteki i w pokoju nauczycielskim. Ciekawym rozwiązaniem, godnym naśladowania, jest stała wystawka pod hasłem „Książki otrzymane od autorów”. Jak dotąd są to głównie książeczki autorów litewskich, a dobrze byłoby, gdyby i polscy pisarze dla dzieci i młodzieży włączyli się do tej akcji. Stałą ekspozycją są też rysunki dzieci związane z lekturą. Nie stawia się tu żadnych ograniczeń tematycznych, czego dowodzą chociażby tytuły rysunków: *Królowna Śnieżka*, *Nasza biblioteka*, *Nowe książki*. Autorzy — Iwonka Szuszkiewicz, J. Błażewicz i Ania Drozdowa — są uczniami klasy 4 c.

W księgozbiore jest też miejsce na literaturę bibliotekoznawczą. Działy 01 Bibliografia i 02 Bibliotekarstwo liczą kilkanaście książek, głównie w języku litewskim. Dzięki inicjatywie SBP od r. 1992 docierają do biblioteki polskie czasopisma bibliotekarskie: „Bibliotekarz”, „Poradnik Bibliotekarza”.

Bibliotekarze doskonale swoje kwalifikacje także przez udział w kursach. W r. 1993 obie panie wzięły udział w 2-tygodniowym kursie dla bibliotekarzy polonijnych, zorganizowanym w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu. Na miejscu w Wilnie okazją do wymiany poglądów jest Klub Bibliotekarzy. Powołany z inicjatywy pracownika ambasady polskiej, Wojciecha Wróblewskiego, grupował w r. 1993 ok. 60 bibliotekarzy, głównie szkolnych, z całej Wilni-

⁷ Zob. *Program ogólnokształcących szkół średnich. Język polski i literatura. Klasy V-XII*. [Vilnius] 1991.

szczyzny. Jego zadaniem jest m.in. koordynacja pomocy płynącej z Polski oraz samopomoc na miejscu.

Biblioteka w polskiej szkole średniej nr 11 w Wilnie nie jest naturalnie wolna od słabości. Ich źródła należy szukać przede wszystkim w minionym okresie. Wskazać one mogą obszary ewentualnej pomocy z Polski w wymiarze nie tylko materialnym, ale i moralnym. Wprost bezcenna jest wdzięczność dzieci polskich, którym często-kroć właśnie biblioteka umożliwiła stały kontakt z polskim słowem. Toteż mimo trudnej sytuacji w kraju, nie powinniśmy się wyrzeczać ofiarności dla jeszcze bardziej potrzebujących. Skala potrzeb jest ogromna.

W r. 1993 działało na Wileńszczyźnie 130 szkół różnych stopni z polskim językiem nauczania, do których uczęszczało ok. 14 tys. uczniów⁸. Nie jest oczywiście możliwe „nakarmienie”, i to szybkie, wszystkich placówek bibliotecznych. Akcja ta powinna mieć jednak charakter stały, a jej ideą przewodnią mogłoby być pragnienie, aby w polskiej szkole działała polska biblioteka tak z nazwy, jak i z treści.

⁸ Informacja uzyskana od Polskiej Macierzy Szkolnej na Litwie.

Autor pracuje w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego.

Grażyna Lewandowicz

Biblioteki publiczne w Hiszpanii

W hiszpańskiej konstytucji uchwalonej w roku 1978 przyznano szeroką autonomię wspólnotom lokalnym. Zagwarantowano też możliwość tworzenia własnych przepisów prawnych dotyczących między innymi kultury. Na tej podstawie w wielu regionach uchwalono ustawy biblioteczne, w wielu zadowolono się dekrétami, w innych nie uznano za niezbędne opublikowanie jakiegokolwiek tekstu prawnego w tym zakresie.

Obecnie sieć bibliotek publicznych w Hiszpanii składa się z:

- sieci bibliotek publicznych utrzymywanych przez państwo (51 bibliotek), które podlegają jednocześnie Ministerstwu Kultury i wspólnotom autonomicznym; obowiązuje je dekret o bibliotekach z 19 V 1989 roku;

- sieci bibliotek miejskich (w ponad 1000 gmin) organizowanych w centrach prowincji;

- sieci bibliotek poszczególnych miast, jak Madryt czy Barcelona;

- sieci bibliotek publicznych zależnych od instytucji prywatnych, zwłaszcza od kas oszczędnościowych.

Nie jest to system ani jednolity, ani spójny.

W Ministerstwie Kultury istnieje Dyrekcja Generalna Książki i Bibliotek. Jej zada-

niem jest współpraca i wymiana informacji oraz wydawanie ekspertyz. Dyrekcja nie wydaje norm, lecz tylko zalecenia. Także możliwości inspekcji bibliotek znajdują się w gestii okręgów autonomicznych. W ramach Dyrekcji istnieje Centrum, które rozdziela dotacje stowarzyszeniom lub fundacjom prowadzącym działalność na polu bibliotecznym. W gestii Centrum znajdują się biblioteki państwowe, utworzone w stolicach prowincji. Zadaniem tych placówek jest niekiedy koordynacja prac innych sieci na danym terenie. Ich finansowanie jest podzielone między państwo a wspólnoty autonomiczne — personel i koszty funkcjonowania opłaca wspólnota autonomiczna, zaś za budynki i ich konserwację płaci państwo. Także do państwa należy budowa nowych bibliotek, prace adaptacyjne i wprowadzanie informatyzacji. Sytuacja bibliotek państwowych jest niejasna, często traktowane jako biblioteki wzorowe, są słabo włączone w system biblioteczny prowincji.

Biblioteki regionalne

Pierwszym regionem, który uchwalił prawo o bibliotekach (1981), była Katalonia. Sieć bibliotek jest skupiona wokół biblioteki regionalnej mającej większe lub mniejsze znaczenie. Czasami biblioteka państwowa bywa przekształcana w bibliotekę regionalną — wówczas do zadań podstawowych do-

chodzi obowiązek wypożyczeń międzybibliotecznych, gromadzenie zbiorów regionalnych i opracowywanie bibliografii regionalnej.

Każda wspólnota autonomiczna podpisuje z gminami zasady współpracy, na jakich są tworzone i utrzymywane biblioteki miejskie, zakładane w miastach liczących powyżej 5 tys. mieszkańców. W miastach mniejszych funkcjonują filie biblioteczne, punkty lub bibliobusy. W przepisach prawnych czasami formułowane jest minimum, które musi być oferowane publiczności: czytelnia, możliwość wypożyczeń do domu i informacje bibliograficzne. Prawie zawsze wymienia się konieczność prenumeraty czasopism i prowadzenia sekcji dla dzieci.

Często wspólnoty autonomiczne przyjmują na siebie rolę centrów koordynacji, oferując bibliotekom takie usługi jak zakup książek, katalogowanie, prowadzenie katalogów centralnych, organizacja kursów i szkoleń. Te centra koordynujące pracę bibliotek mogą być usytuowane na poziomie prowincji, regionu lub obu poziomów jednocześnie. Siecią bibliotek w każdym regionie zarządza rada biblioteczna zależna od rady kultury danego regionu.

Bardzo trudno podać ogólny stan zbiorów i wypożyczeń realizowanych przez biblioteki publiczne. Jedyne liczby prezentujące sytuację publikuje rocznik statystyczny opracowywany w Centrum Koordynacji Bibliotek Ministerstwa Kultury. Obejmuje on dane z 51 bibliotek państwowych i z 18 działających we wspólnotach autonomicznych.

W roku 1992 zbiory bibliotek państwowych wynosiły prawie 5 mln książek, korzystało z nich ponad 1.5 mln czytelników, którzy wypożyczyli ponad 3 mln woluminów, a obsługiwani byli przez 324 bibliotekarzy i 1039 osób personelu pomocniczego. W roku 1992 przypadało w Hiszpanii 0,41 książki na mieszkańca, 3,1 na czytelnika.

W 16 wspólnotach autonomicznych wielkość księgozbiorów także dochodziła do 5 mln woluminów. Zarejestrowano prawie 1200 tys. czytelników, którzy ogółem wypożyczyli ponad 3 mln książek.

Biblioteki Madrytu

System biblioteczny regionu Madrytu jest stosunkowo prosty i obejmuje miasto

Madryt (prawie 4 mln mieszkańców), przedmieścia i gminy wiejskie. W Madrycie działa obecnie 16 bibliotek publicznych o zbiorach liczących 15-200 tys. woluminów. Przewiduje się, że wkrótce każda dzielnica będzie miała bibliotekę. W placówkach są działy dla dzieci, stosuje się wolny dostęp do półek, systematycznie wprowadza się wypożyczanie płyt. Biblioteki są otwarte długo — od 8³⁰ do 21⁰⁰. Nad całością czuwa centrum koordynacyjne, które m.in. kupuje najpoczytniejsze książki do wszystkich placówek, ale oczywiście każda biblioteka może zamówić tytuł, który ją szczególnie interesuje. W centrum prowadzony jest centralny katalog zbiorów. Od roku 1991 rozpoczęto proces informatyzacji bibliotek. Działalność bibliotek publicznych jest wspierana przez biblioteki popularne finansowane przez gminę Madryt. Jest ich 24 o łącznej liczbie zbiorów ponad 350 tys. woluminów.

W Hiszpanii brak jednolitych norm dotyczących budownictwa i wyposażenia bibliotek. Ministerstwo Kultury przygotowuje projekt zawierający zalecenia w tym zakresie. Proponuje się zdecydowane rozdzielenie działu dla dorosłych od działu dla dzieci i zgrupowanie w jednym miejscu stanowiska informacji, wypożyczeń i katalogu. W wielu okręgach powstały odrębne normy wyposażenia placówek.

Ogólnie można powiedzieć, że hiszpańskiemu systemowi bibliotecznemu brak spójności. Decentralizacja taka, jaka jest, sprzyja zbliżeniu decydentów do bibliotek i ich problemów, ale jednocześnie zależność placówek od różnych struktur administracyjnych nie sprzyja współpracy. Istnieje ogromna potrzeba zhierarchizowania różnych poziomów bibliotek, wzajemnego powiązania współpracą i wymianą informacji.

Bibliotekarze hiszpańscy

dzielą się na trzy kategorie, są zatrudniani i opłacani przez kolejne szczeble administracji — państwo, okręgi autonomiczne, regiony, rady miasta lub gmin. W roku 1987 rząd Hiszpanii przyjął dekret określający podstawy nauczania bibliotekoznawstwa i dokumentacji na poziomie wyższym. Najważniejszą organizacją zawodową bibliotekarzy hiszpańskich jest ANABAD — narodowa organizacja archiwistów, bibliotekarzy, pracowników muzeów i dokumentalistów.

W ankiecie przeprowadzonej przez Ministerstwo Kultury w roku 1985, dotyczącej uczestnictwa w kulturze, okazało się, że około 80% rodzin ma książki, ale w 71% gospodarstw jest ich mniej niż 100. Tylko 41% Hiszpanów w wieku powyżej 6 lat deklaruowało, że w ciągu ostatnich trzech miesięcy przeczytali choćby jedną książkę. Z bibliotek korzysta 11% populacji powyżej 6 roku życia.

Biblioteki i praca z dziećmi

Było to najbardziej interesujące mnie zagadnienie podczas tygodniowego pobytu w Hiszpanii.

Pierwsze biblioteki publiczne dla dzieci powstały w Barcelonie, czyli *de facto* w Katalonii. Na tym terenie prowadzona jest także systematyczna akcja zakładania bibliotek w szkołach. Natomiast gdy idzie o cały kraj, to bibliotekę ma tylko 3% szkół. Ponadto nie w każdej bibliotece publicznej jest dział dziecięcy, a tam, gdzie jest, bywa oblegany przez czytelników.

Bibliotekę specjalnie przeznaczoną dla dzieci, wzorową, prowadzi w Salamance prywatna fundacja im. German Sanchez Ruiperez, powstała w roku 1981 i uznawana przez Ministerstwo Kultury. Głównym jej

zadaniem jest organizacja i rozwijanie akcji kulturalnych i edukacyjnych nie tylko na terenie Hiszpanii, ale i w krajach iberoamerykańskich. Fundacja działa w Madrycie, Salamance i w Peñaranda de Bracamonte. W Salamance utworzono Międzynarodowy Instytut Książki Dziecięcej i Młodzieżowej składający się z biblioteki dla dzieci oraz z centrum dokumentacyjnego.

Dzieci mają do dyspozycji salę bajek, wypożyczalnię z czytelnią, czytelnię z księgozbiorem podręcznym, zbiór płyt i programów komputerowych. Katalog, jak i proces wypożyczeń, jest skomputeryzowany. Poziomy wieku oznaczono różnymi kolorami, także książki z poszczególnych działów UKD mają kolorowe oznaczenia. Biblioteka fundacji jest jedyną, która prowadzi dzienniczkę obserwacji czytelnictwa dzieci od chwili, gdy zaczynają przychodzić do czytelnii, aż do przejścia do sekcji dla dorosłych. Praca z dziećmi to przede wszystkim opowiadanie bajek, następnie praca nad konkretnymi tematami, która polega na wyszukiwaniu informacji z różnych źródeł i materiałów, także np. z piosenek i wierszy.

W prowadzonym równolegle centrum dokumentacyjnym książki dziecięcej zgro-

madzono ponad 35 tys. książek o literaturze dziecięcej, prenumerowanych jest 200 tytułów czasopism z różnych krajów świata, prowadzi się kartotekę artykułów z czasopism; można też zapisać się na listę osób zainteresowanych konkretnym tematem, aby raz w miesiącu otrzymywać informacje. Fundacja organizuje kursy i staże dla zainteresowanych problemami literatury, bibliotekarstwa dziecięcego, wydaje własną serię książek.

Warto dodać, że w bibliotece publicznej w Salamance nie ma działu dziecięcego — działa przecież biblioteka fundacji, więc po co dublować pracę.

Wróćmy jednak do pracy z dziećmi, a zwłaszcza do opowiadania bajek.

W Guadalajarze, miasteczku położonym niedaleko Madrytu, w renesansowym pałacu infantów mieści się biblioteka publiczna. Jej specjalnością są właśnie bajki zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Dorosli opowiadają je sobie w piątki, dzieciom opowiada się w soboty. W te dni każdy może przyjść i opowiadać. Ale to nie wszystko. Co roku w Guadalajarze odbywa się międzynarodowy festiwal opowiadania i jest to prawdziwy maraton, który znalazł się nawet w księdze rekordów Guinnessa.

Wokół baśni organizowane są i inne zajęcia, jak choćby te, podczas których dzieci same piszą bajki do podanego tytułu lub do ilustracji z książek, jakich wcześniej nie znały. Jest to ciekawy eksperyment dający możliwość późniejszego porównania twórców wyobraźni autora i młodocianych twórców. Także w tej bibliotece książki z poszczególnych poziomów wieku oznaczają się różnymi kolorami, a dodatkowo każda książka otrzymuje własny symbol — np. serduszka to książki o miłości, domek — o sprawach rodzinnych, pióropusz — powieści indiańskie. Nie ma tu tradycyjnych lekcji bibliotecznych ani stereotypowych wycieczek. Dzieci wprowadzane są w świat książek za pomocą gier, np. dostają na szyję tekturowe tabliczki z sygnaturami książek i od tej pory po prostu są książką, którą muszą znaleźć. Liczy się poprawność i czas.

Nieco inaczej odbywa się wejście w świat biblioteki w placówce w Madrycie. W tej bibliotece każde dziecko otrzymuje instrukcję pod tytułem „kradzież w bibliotece” i staje się detektywem szukającym książki. Żeby to zrobić, uczestnik gry musi posługiwać się katalogiem, układem pozycji na półkach. Znowu liczy się czas i poprawność wykonania. Niewątpliwie takie zaba-

wy są bardziej interesujące, uczą samodzielności w poruszaniu się wśród zbiorów.

Z innych form pracy organizuje się wystawy przede wszystkim nowości, wiszą też plansze, na których dzieci polecają sobie wzajemnie książki, jest i konkurencyjna plansza, na której najciekawsze pozycje polecają bibliotekarze. Odbywają się spotkania z pisarzami, ilustratorami, konkursy np. na najładniejszą zakładkę do książki.

Chciałoby się powiedzieć — nic nowego. Ale fascynujące jest to przywiązanie do tradycji słowa w chwili, gdy wydawałoby się, że dzieci wolą wideo i komputery. Ruch na rzecz książki dziecięcej rozwija się bardzo aktywnie; wyróżnia się tutaj działalność hiszpańskiej sekcji IBBY (International Board on Books for Young People — Międzynarodowe Stowarzyszenie Książki Dziecięcej). Sekcja powstała w roku 1955. Składa się z czterech sekcji regionalnych — madryckiej, katalońskiej, baskijskiej i galicyjskiej. Od roku 1958 przyznaje nagrodę za ilustrację i książkę dla dzieci. Organizuje

tydzień książki dziecięcej, z wystawą książek dla dzieci, wystawą ilustracji i z różnego rodzaju animacjami. Sekcja bierze udział w dorocznych targach książki dziecięcej. Jej członkiem jest Hiszpańskie Stowarzyszenie Przyjaciół Książki dla Dzieci, które wydaje własny biuletyn „Amigos del Libro”, a także serię książek o literaturze dla dzieci.

Krótki czas pobytu nie pozwolił mi na bardziej szczegółowe zorientowanie się w organizacji i działalności bibliotek hiszpańskich. Porównując ich działalność z naszą trzeba stwierdzić, że

nie umiemy cieszyć się z tej sieci,

którą jeszcze mimo różnych zawirowań mamy, z potencjału zgromadzonych książek, z umiejętności pracujących w bibliotekach ludzi. Na pewno obie strony mogłyby się sporo od siebie nauczyć, ale to, co wspólne, to otwartość i życzliwość, chęć służenia pomocą — z tym spotyka się każdy i w bibliotekach polskich, i hiszpańskich.

Pedagogiczna działalność biblioteki szkolnej wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym (w świetle publikacji miesięcznika „Poradnik Bibliotekarza” 1983-1992) — tematem pracy magisterskiej

W Katedrze Pedagogiki Wczesnoszkolnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach opracowana została wysoko oceniona, zakończona pomyslnym egzaminem w czerwcu 1994 roku, praca magisterska absolwentki studium dziennego kierunku Nauczanie Początkowe, Elżbiety Sypień, pod tytułem: *Przysposobienie czytelnicze i informacyjne dzieci w wieku wczesnoszkolnym w toku pedagogicznej działalności biblioteki szkolnej* (w świetle publikacji miesięcznika „Poradnik Bibliotekarza” 1983-1992). Katowice 1994 (promotor: dr Janusz Michulowicz; recenzent: prof. dr hab. Henryk Moroz).

Celem tej pracy było dokonanie pełnego opisu i szczegółowej analizy krytycznej form pedagogicznej działalności nauczyciela bibliotekarza, przedstawionych w publikacjach „Poradnika Bibliotekarza” w latach 1983-1992, z równoczesną próbą wskazania możliwości adaptacji tych form do warsztatu metodycznego nauczyciela uczniów najmłodszych klas szkoły podstawowej.

Praca licząca 343 stron maszynopisu oraz 25 stron aneksów składa się z dwóch części, w których — poza tekstem wprowadzającym — zawarte są rozdziały:

1. Psychopedagogiczne podstawy rozwoju zainteresowań czytelniczych dzieci w wieku wczesnoszkolnym,

— Istota i przedmiot zainteresowań,

— Pojęcie czytelnictwa,

— Psychopedagogiczne uwarunkowania zainteresowań czytelniczych,

— Charakterystyka zainteresowań czytelniczych dziecka w wieku wczesnoszkolnym;

2. Podstawowe założenia przysposobienia czytelniczego i informacyjnego w świetle polskiej literatury pedagogicznej oraz bibliotekoznawczej,

— Pedagogika biblioteczna — przedmiot, zadania, przedstawiciele,

— Współczesne kierunki w dydaktyce a biblioteka szkolna,

— Przysposobienie czytelnicze i informacyjne uczniów w Polsce — spojrzenie historyczne,

— Podstawowe funkcje, zadania oraz formy przysposobienia czytelniczego i informacyjnego (w świetle współczesnej polskiej literatury bibliotekoznawczej i pedagogicznej);

3. Założenia metodyczno-organizacyjne przysposobienia czytelniczego i informacyjnego (w dokumentach władz szkolnych),

— Założenia ministerialnego „Programu pracy biblioteki szkolnej” dotyczące przysposobienia czytelniczego i informacyjnego,

— Program przysposobienia czytelniczego i informacyjnego w klasach I-III szkoły podstawowej (1983),

— Zmiany w programie przysposobienia czytelniczego i informacyjnego dla szkół podstawowych,

— Uwagi o programie przysposobienia czytelniczego i informacyjnego dla szkół ponadpodstawowych.

Część II — Analiza zebranego materiału badawczego:

1. Ogólne problemy organizacji pedagogicznej działalności biblioteki szkolnej:

— Formy pracy pedagogicznej z czytelnikiem w bibliotece szkolnej,

— Problemy osobowości, etyki i regulacji prawnej zawodu nauczyciela-bibliotekarza,

— Stan bibliotek szkolnych w zakresie zbiorów, budżetu, lokalu i jego wyposażenia w sprzęt biblioteczno-techniczny,

— Problemy realizacji programu przysposobienia czytelniczego i informacyjnego,

— Współpraca biblioteki szkolnej z nauczycielami, dyrektorem szkoły i rodzicami uczniów;

2. Nielekcyjne formy pedagogicznej działalności biblioteki szkolnej — propozycje konspektów imprez bibliotecznych dla klas wczesnoszkolnych;

3. Lekcje biblioteczne w klasach wczesnoszkolnych — propozycje konspektów.

Praca opatrzona jest przypisami, bibliografią, aneksami.

Autorka objęła w niej analizą łącznie 188 różnego rodzaju publikacji i artykułów, listów do redakcji, materiałów krytycznych, polemicznych itp. We wnioskach m.in. zachęca nauczycieli-bibliotekarzy i nauczycieli klas wczesnoszkolnych do częstego sięgania do roczników „Poradnika Bibliotekarza”. Analizowane publikacje, mimo często występujących kontrowersyjnych wniosków lub niedostatków metodycznych (w przypadku konspektów lekcji biblioteczných i konspektów imprez czytelniczych), stanowią trudny do przecenienia materiał metodyczny.

Z uwagi na spore trudności z dostępem w bibliotekach szkolnych do kompletnych

roczników „Poradnika Bibliotekarza” (tak z lat ubiegłych, jak i numerów bieżących!), praca magisterska Elżbiety Sypień nie tylko stanowi liczący się przyczynek do dalszych badań nad tym problemem, ale może też w znacznej mierze służyć nauczycielom bibliotekarzem i nauczycielom klas wczesnoszkolnych jako dogodne kompendium, materiał źródłowy wzbogacający ich własny warsztat dydaktyczno-wychowawczy. Praca ta służyć też będzie jako materiał pomocniczy w toku uniwersyteckich zajęć z metodyk szczegółowych na kierunku Pedagogiki Wczesnoszkolnej *.

JANUSZ MICHUŁOWICZ

* Maszynopis pracy został zdeponowany w Bibliotece Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Dziura w bibliotece czyli co nieco o kompetencjach

Przeczytałam w „Gazecie Wyborczej” (nr 201 z 30 VIII) tekst *Dziura w bibliotece*, napisany przez panie Agnieszkę Dajbor i Joannę Pruszyńską i zastanowiłam się, jak też zostałyby przez obie panie opisany dyrektor szpitala, który wprawdzie znakomicie zna się na statystyce medycznej i jest doskonałym dystrybutorem leków, ale nie potrafi odróżnić grypy od żółtaczki? A przecież taka jest sytuacja pana Szydłowskiego, który został właśnie odwołany ze stanowiska dyrektora po urzęczywistnieniu w bibliotece wizji japońskiego artysty Koji Kamojiego — instalacji *Haiku – woda* (7,5-metrowej studni).

Do napisania listu do „Gazety” * skłoniło mnie to, że żadna z osób zajmujących się sprawą odwołania dyrektora nie zauważyła, że pan Szydłowski nie był dyrektorem ośrodka kultury czy centrum sztuki, tylko dyrektorem biblioteki. A biblioteka ma swój statut i swoje obowiązki, które powinna spełniać. Biblioteka to nie jest miejsce, w którym spotykają się intelektualisci i twórcy chcący „z ciastkami, herbatą

i szampanem” pogadać o życiu i twórczości. Biblioteka to miejsce, gdzie gromadzi się i udostępnia informacje. I to jest jej cel podstawowy.

Owszem, placówki prowadzą różne formy pracy z czytelnikiem. Są one ważne i potrzebne. Organizuje się wernisaże, wieczory i konkursy recytatorskie, teatryki i wiele innych, zależnych od inwencji i zainteresowań prowadzących bibliotekę. Ale to jest tylko dodatek. Czytając wypowiedzi pana Szydłowskiego i komentarze dziennikarskie poczułam się nagle przeniesiona o kilkadziesiąt lat wstecz. Bo przecież dziś wbrew temu co mówi pan Szydłowski gromadzić księgozbiór i organizować obieg informacji nie może „byłe sierota”. To urządzać wernisaż jest łatwo, gdy dla artysty każda forma bezpłatnej promocji jest ważna. Ale dobrze sklasyfikować książkę, wybrać z zalewu wydawnictw te naprawdę warte zakupu, prawidłowo prowadzić kwerendy — to wiedza, którą zdobyć niełatwo. Nikt z zachwyconych działaniami pana Szydłowskiego nie zainteresował się, jak funkcjonowała biblioteka, której był przecież dyrektorem. Nikt nie zadał kilku prostych pytań — jakiego typu klasyfikacji

* List ten nie został przez „Gazetę Wyborczą” wydrukowany. Publikujemy go z drobnymi skrótami (red.).

zwolennikiem jest pan Szydłowski? Jaki program zakupił do swoich komputerów i w jakim stopniu jest on wykorzystywany? Jaki procent katalogu jest już w komputerze? Ile książek zakupił dyrektor w ciągu swojej pracy dla biblioteki miejskiej? Jak pracują filie i o ile woluminów zwiększył się ich księgozbiór? Ale żeby zadać takie pytania, trzeba mieć choć podstawowe pojęcie, czym naprawdę zajmuje się biblioteka. Trzeba chociaż porozmawiać z bibliotekarkami z Ośrodka Metodycznego, a nie wrywać po jednym zdaniu i traktować je per „zdaniem Jagielskiej”, „skarży się Stępniewska”.

Podobno jesteśmy już w Europie i podobno mamy przed sobą dwudziesty pierwszy wiek. Jeśli dziś nie stworzymy bibliotek z prawdziwego zdarzenia, z przywoitą siecią komputerową, to za parę lat będziemy jeszcze dalej za cywilizacją, niż jesteśmy obecnie. Książka — to informacja. Biblioteka, która o nią nie dba, to bubel i przeżytek. Człowiek, który zamiast gromadzić informacje, chce robić wernisaże i spotkania autorskie, jest być może znakomitym animatorem kultury, ale złym bibliotekarzem. Z bibliotekarskiego punktu widzenia przydatność pana Szydłowskiego do zawodu była żadna, i to nie dlatego, że przyszedł do pracy bez przygotowania, po likwidacji uczelni, na której pracował. Pan Szydłowski wszystko to, czego o bibliotekarstwie nie wiedział i czego nauczyć się nie chciał, choć mógł, traktował jako niepotrzebne, śmieszne i bezsensowne.

Mówiąc wprost — dyrektor Szydłowski przestał być dyrektorem nie dlatego, że pozwolił na instalację *Haiku – woda*, tylko dlatego, że nie robił niczego poza promowaniem sztuki. Być może, jak twierdzi prof. Myjak, panu Szydłowskiemu „chce się coś robić, i to w dodatku fachowo”. Tylko nie mieści się to w zakresie obowiązków, do wykonywania których został powołany. Oczywiście lepiej występować jako prześladowany mecenas i propagator sztuki niż niekompetentny dyrektor, zwłaszcza że piszący o nim dziennikarze wiedzą o przedmiocie nie odbiegają od bohatera artykułu.

Opowieści o stworzeniu Centrum Informacji Lokalnej za 800 mln złotych to kolejny dowód „kompetencji” najlepszego z dyrektorów. Pan doktor Szydłowski był informowany, że naprawdę nie potrzeba

800 milionów, że za jedną ósmą tej kwoty można stworzyć znakomicie działającą komputerową sieć informacyjną; jeśli Dział Automatyzacji biblioteki na Koszykowej był zbyt słabym partnerem do rozmów na ten temat, można było o program MAK i jego wykorzystywanie zapytać księdza Goneta z Wyższego Seminarium Duchownego, twórcę sieci skomputeryzowanych katalogów bibliotecznych FIDES. Ale oczywiście łatwiej jest mówić o niemożliwej do otrzymania kwocie 800 milionów i pomyśleć na Centrum Informacji, niż właściwie wykorzystywać program, który mógłby działać i przynosić korzyści. W Legionowie wszystko musiało być wielkie i z zadęciem — nazwa Centrum Informacji brzmi dumnie i dziennikarz zachwyci się, pomyśli o losie człowieka, który jest niebanalny, ma pomysły, a tymczasem jakieś niewydarzone bibliotekarki go nie doceniają, a głupie władze miasta nie dały pieniędzy, żeby ktoś „dzwoniąc do biblioteki uzyskał informacje o godzinach pracy sklepów”. I tak oto Centrum „nie wyszło”.

Kiepskim dowcipem jest stwierdzenie, że pan Szydłowski „wolał na dwa, trzy miesiące wstrzymać zakupy książek, by zaoszczędzić na fax i telewizor z magnetowidem”. Przepraszam, po co? Czy naprawdę nikt nie zdaje sobie sprawy, że w bibliotece potrzebny jest komputer, przydatny bywa magnetowid, ale fax jest po prostu zbędny? Tak zwany bajerek, drogi, efektowny i w tym miejscu na nic. I że obowiązkiem dyrektora jest kupować właśnie książki, i to różne; że czytelnik biblioteki publicznej to dziecko, maturzysta, często student, nauczyciel, emeryt — i biblioteka jest dla nich, żeby znaleźli tam potrzebną im informację, wiedzę, także rozrywkę. Że w księgozbiorze ma być wielka literatura i popularne czytadła, encyklopedie i wiersze dla dzieci, czasopisma i literatura popularnonaukowa. Wszystko to ma być sklasyfikowane, ustawione tak, by czytelnik sam lub z pomocą bibliotekarza mógł do interesującej go pozycji trafić. A wszystkie inne formy pracy to rodzaj barwnej pułapki — zwabić czytelnika, a potem dawać mu książki. Bo po to jest biblioteka.

Uwielbiam pozytywizm. Powieści z tezą. Szybko się czyta, zapamiętuje łatwo i wszystko jest jasne od pierwszej strony. W sprawie biblioteki w Legionowie też. W bib-

lotece ma być galeria, książek kupować nie warto, gdyby były pieniądze, to zrobiłoby się Centrum Informacji i wszyscy byłiby zadowoleni. Przecież ze 100 mln zł wydanych na galerię 85 mln dała Fundacja Batorego. Ale 15 mln dała gmina, proszę państwa. Gmina, czyli podatnicy, zapłaciła za fax. A ile milionów wydano na książki? Przecież mówimy o bibliotece. Centrum Informacji nie powstało. Ale czy trzy kupione komputery robią cokolwiek poza dobrym wrażeniem? I co pożyczają te tłumy czytelników, skoro nie kupuje się nowości?

Dziennikarz powinien wiedzieć, że nie tak nie kłamie jak statystyka. Kiedy pan dyrektor Szydłowski obejmował bibliotekę w Legionowie, czytelnictwo spadało w całej Polsce. Teraz czytelnictwo rośnie wszędzie, i to nie przez podawanie w stytyście jako „nowych” czytelników z odradzających się filii. Można było na Koszykowej zapytać o czytelnictwo w innych placówkach i dopiero wtedy podawać liczby. W ogóle można napisać przyzwoity i uczciwy artykuł o bibliotekach publicznych, nawet stawiając tezę, że mają być nie bibliotekami, tylko centrami sztuki.

Najwyższa też pora przypomnieć „Gazecie”, która coraz mniej jest moją, bo po prostu publikuje coraz więcej pisanych na kolanie, nierzetelnych tekstów nie o tym, co jest, tylko o tym, co się dziennikarzowi wydaje, że w Polsce istnieje coś takiego jak ustawa o samorządzie terytorialnym. Ustawa ta nadaje władzom gminnym i miejskim pewne prawa. Pan Szydłowski został przez Zarząd Legionowa powołany na dyrektora biblioteki. Ponieważ bibliotekę prowadził niezgodnie ze statutem, ustawą, przeznaczeniem placówki i zdrowym rozsądkiem, został ze stanowiska odwołany. Jeśli Zarząd

zechce, a miasto będzie na to stać, zostanie być może powołany na stanowisko na przykład dyrektora miejskiego centrum kultury lub innej tego typu placówki. Ale Zarząd ma obowiązek pilnować, jak są wydawane pieniądze podatników — z sensem czy bez sensu. Po to go wybrano.

Nie sądzę, by panu Szydłowskiemu stała się krzywda. Jego „wiedza i umysł” zostały docenione przez media, a miłość własna zaspokojona. Zaś dyrektorem biblioteki być przecież nie chciał. Tak naprawdę to stwierdzenie pani Stępniewskiej, że „kpiąco wyrażał się o zawodzie bibliotekarza”, jest delikatnym określeniem subtelnej kobiety. Pan Szydłowski bibliotekarstwem gardził, a bibliotekarkami pomiatał. Ja odeszłam z zawodu. Ale związana jestem z bibliotekarstwem przez miesięcznik, w którym pracuję, i przez wspomnienia z trudnej, niedocenianej pracy. Uważam, że muszę się upomnieć o swoje koleżanki — wykształcone, mające wiedzę, o której nie ma pojęcia ani pan Szydłowski, ani zachwycone nim media, koleżanki pracujące ciężko dla przyszłości informacji w Polsce i mające poczucie, że to, co robią, jest lekceważone przez aroganckie dziennikarki i zarozumiałych filozofów, którym się wydaje, że są pępkiem świata. Pan Szydłowski, zgodnie z logiką, powinien teraz zostać dyrektorem Narodowej. Jest tam wiele pokoi — można z nich zrobić hotel, a w magazynach trzymać wina (dobra wentylacja i chłódno). Będzie niebanalnie.

MAŁGORZATA GROCHOCKA

sekretarz redakcji miesięcznika

„Poradnik Bibliotekarza”

była instruktorka Ośrodka Metodycznego

Biblioteki Publicznej

miasta stołecznego Warszawy

SPROSTOWANIE REDAKCJI

W tekście pani Anny Zajac *Przejrzeniówki na Koszykowej* (nr 9 s. 38) zdanie zaczynające się w wierszu 6 od góry powinno mieć brzmienie: **Były czasy zdobywania cenniejszych pozycji, kiedy za cenę kupna „cegły” można było otrzymać od księgarzy tytuły, po które w bibliotekach tworzyły się kolejki.**

Jest prawdziwą tajemnicą, jak w wydruku komputerowym mógł wyparować wers, który pozostawiony był bez żadnych zmian w korekcie. Wers ten, którego brak w istotny sposób wypacza sens wypowiedzi, podajemy z wyróżnieniem. Autorkę i Czytelników przepraszamy.

Umarł król... niech żyje król!

Dni i tygodnie mijają powoli, szczególnie gdy wypełnione są nękającymi nas kłopotami, ale lata upływają zadziwiająco szybko. Na i proszę — samorząd terenowy, który — wydaje się — niedawno się urodził, już ładnie podrośł, wydorósł, jak wąż zrzucił zużytą i trochę za ciasną skórę pierwszej kadencji i z zapalem nowicjusza przystępuje do nowej rundy zarządzania społecznościami lokalnymi.

W Sierpcu, podobnie chyba jak w większości miast i gmin, ustępujące władze pożegnaliśmy kwiatkami z odrobiną żalu, a nowe witamy z nadzieją, trochę jednak zasnutą mgiełką niepokoju. I żal, i nadzieja, i niepokój są uzasadnione. Nasz samorząd pierwszej kadencji niewątpliwie zasłużył na wdzięczną pamięć sierpczan, w tym i bibliotekarzy, choć przesadą byłoby czcić go pomnikami czy tablicami pamiątkowymi.

Mimo braku doświadczenia w zarządzaniu skomplikowanym organizmem miejskim „nowi ludzie” całkiem nieźle radzili sobie z bieżącymi problemami, starali się zrobić coś na rzecz trochę dalszych perspektyw miasta i nie podejmowali zbyt pochopnych decyzji w ważnych sprawach, co uchroniło Radę i Zarząd Miejski przed kompromitującymi wpadkami. Poza tym przyzwyczailiśmy się po prostu przez cztery minione lata do określonych twarzy i określonego sposobu załatwiania spraw (choć nie zawsze na co dzień decyzje budziły nasz entuzjazm).

A jak będzie z władzami drugiej kadencji?

No właśnie — to się dopiero okaże... Mamy jednak powody przypuszczać, że poradzą sobie ze służbą wobec lokalnej społeczności nie gorzej niż poprzednie. Nadzieję budzi bardziej różnicowany skład nowej Rady i Zarządu Miejskiego. Reprezentuje on znacznie szerszy wachlarz postaw i poglądów niż skład poprzedni. Do nowej Rady weszła tylko 1/3 poprzednich radnych (a kandydowali po raz drugi niemal wszyscy). Sito wyborów zatrzymało większość osób mniej kompetentnych i odpowiedzialnych, zaś nowi radni to również

w większości ludzie poważni i doświadczeni. Lekki niepokój może natomiast łączyć się z tym, że w nowych władzach spore wpływy uzyskali radni wybrani z mandatu Komitetu Wyborczego na Rzeczą Obrony Podatnika, pozostający wyraźnie pod urokiem ekstrawagancko-liberalnych idei Unii Polityki Realnej i ich praktycznej realizacji w Kamieniu Pomorskim (a propos Kamienia — a może by Koledzy ze Szczecina zechcieli opisać, co tam się dzieje z biblioteką?).

Powyższe ogólne uwagi można w pełni odnieść i do węższego odcinka stosunków: samorząd–biblioteka. Jak może pamiętać cierpliwi czytelnicy moich wcześniejszych felietonów, miniona kadencja nie szczędziła sierpeckim bibliotekarzom mocnych wrażeń i stresujących niespodzianek. Koniec końców jednak dotrwaliśmy do jej kresu w niezłej kondycji. Zasluga to nie tylko zabiegów bibliotekarzy i ich protektorów z Koła Przyjaciół Biblioteki, ale także zdrowego rozsądku wielu radnych (niekoniecznie humanistów), którzy w podbramkowych sytuacjach potrafili wyperswadować swoim radykalnie niefrasobliwym kolegom, że ważne decyzje, także w sprawach kultury, należy podejmować po rzetelnym namyśle, sprawdzeniu faktów i zimnym skalkulowaniu związanych z decyzją zysków i strat.

Jak już wspomniałem, w nowej Radzie liczba poważnych radnych raczej zwiększyła się. Ale gorzko zapewne rozczarowalibyśmy się, gdybyśmy uznali, że teraz nic już nam nie grozi. Już początek pierwszej kadencji udowodnił bibliotekarzom z gmin i miast aż nadto boleśnie, że definitywnie skończyły się czasy pewnych, choć przeważnie mizernych dotacji centralnych i wojewódzkich, za parawanem których można było spokojnie, choć bez komfortu wegetować.

Dziś codziennie trzeba udowadniać swoją przydatność,

codziennie zabiegać o dobre zorientowanie w zadaniach i działalności biblioteki nie tylko burmistrza i przewodniczącego Rady, ale także każdego z 24 radnych. Nie

każdemu bibliotekarzowi podoba się to ciągle „zebranie” i tłumaczenie po raz setny i tysięczny, że $2 \times 2 = 4$ (to jest, że w nowoczesnym kraju potrzebna jest książka i biblioteka). Autorowi tych uwag także się to zbyt nie podoba i coraz częściej przelicza lata i miesiące dzielące go od „zasłużonego wypoczynku”. Ale nie ma na to rady i pew-

nie dobrze, że nie ma, bo naprawdę sprawne biblioteki powstaną tylko w toku codziennej weryfikacji i zacieklej rywalizacji.

A tych, którzy odejdą, zastąpią młodszy, dla których surowe prawa wolnego rynku będą czymś oczywistym.

JAN BURAKOWSKI

Biblioteka w poezji polskiej

Czasami odnajdujemy w różnych tomach poezji polskiej wiersze „o książce” lub „do książki”. Niekiedy cytowane są też na łamach „Bibliotekarza”, „Poradnika Bibliotekarza” i wykorzystywane przez bibliotekarzy na organizowanych przez nich imprezach literackich. Rzadziej natomiast pojawia się w utworach poetyckich biblioteka.

Czesław Miłosz będący oficjalnie wolontariuszem w warszawskiej Bibliotece Uniwersyteckiej w latach 1942-1943 miał z nią, a zapewne i z Biblioteką Krasieńskich, nieco wcześniejsze kontakty czasu wojny, bo datą 1941 opatrzył wiersz poświęcony zniszczonej bibliotece.

Książka z ruin

Gmach ciemny, a u wejścia deski skrzyżowane
Bronią wstępu i starczyć muszą ci za bramę,
Jeżeli wchodzisz. Prześionek podobny
Jaskini, bo jej ściany powinien wilgotny
Bluszcz opłacać — tu druty są bluszczem. Tuż dalej
Z pozycia cegieł rudyh, skreconych metali
Kolumny jak odarte pnie, po których ścieka
Światło latarki. Nie wiesz jeszcze: biblioteka
Czy las uschniętyh osin, trędowaty, chory,
Gdzie na ptaki czatując, litewskie wieczory
Witałeś, w wielkiej pustce, w której jastrzęb kwili.
Tu już stąpaj ostrożnie. Gdy głowę odchyliś
Ku górze, przeszła wzięte pod ciężarem gromu
Widzisz i nad płatami wiszących żalomów
Skrawek błękitu. Potrącaś stronice
Książek jak pióra paproci, co kryją zmurszały
Szkielec, a czasem pyłem przysypane biały
Paleontologiczne muszel tajemnice. [...]

Inny wiersz Miłosza, odnoszący się do wspomnień dziecięcych i rodzinnego księgozbioru, nosi tytuł

Ojciec w bibliotece

Wysokie czoło, a nad nim zwichrzone
Włosy, na które słońce z okna pada,
I ojciec jasną ma z puchu koronę,
Gdy wielką księgę przed sobą rozkłada.
Szata wzorzysta jak na czarodzieju,
Zakłęcia głosem przyciszonym mruczy.

Jakie są dziwy, co w książce się dzieją,
Dowie się, kogo Bóg czarów nauczy.

O własnym księgozborze pisze też **Władysław Broniewski** w wierszu

Moja biblioteka

Te półki ocalały mi sprzed wojny
z dziurawymi od kul książkami...
Czasami los wojny jest hojny,
więc dlatego jestem między wami.

Wspominam mitów niedostatek
i średniowiecza łgarstwo —
Cóż mi zostało na ostatek,
jakie lekarstwo?

Nie róg Rolanda, nie miecz Don Kichota
i nie wędrowki Kandyda,
dzielna niegdyś książek piechota
nie na wiele mi się dziś przyda.

Nie Byron, nie Szekspir, nie Goethe,
ich poezja wniosła — surowa,
nie Norwid nawet, nie te
zostały mi słowa

nie zostały nawet słowa Słowackiego
Kiedy mówił: „... pawiem i papugą...”
(a przecież od niego, od niego
uczylem się tak długo...).

Tego wszystkiego uczyłem się na pamięć
z woli nieprzymuszonej,
a potem przyszła jedna zamieć, druga zamieć
i pamięć zabitej żony...

Nie to mi zostało z książek
ocalałych,
ale jakiś przewspañiały związek,
który łączy świat cały. [...]

Fragmenty *Z poematu o mowie polskiej* **Mieczysława Jastruna** kreślą obraz biblioteki dostępnej dla wszystkich.

Ręka, która wyjmuje tom ze szczelnej półki,
Nie drży... bo duch jest lekki i jedynie waży
Oprawa, papier. Chłopiec jasnowłosy utkwił
Wzrok w górnym rzędzie. Zachwyt nie schodzi
mu z twarzy.
Pośród książek, co stoją w ściśniętych szeregach,
W różnych barwach okładek, spokojnie i czujnie,

Jest książka nieczytana o nietkniętych brzegach,
Która czeka na chwilę, aby żyć podwójnie.
Czyje palce ją dotkną i zrenice czyje,
Powoli najpierw i z ciekawością oszczędną,
A później prędzej, jak ptak, co ze środła pije,
Podnosząc się i opuszczając pić z niej będą?
Jeszcze takich: od roli, maszyn i warsztatów,
Czytelników nie znala stara biblioteka,
Jak matka siwa, która zasiadła wśród kwiatów,
By święci narodziny nowego człowieka.

[...]

Młoda dziewczyna w swetrze, co wbiega z ulicy,
Wpuszczając kłęb śnieżnego powietrza do sali,
Ruchem rumianej gracji albo taneczniczy
Bierze drugi tom, by się dowiedzieć, co dalej?
Co dalej? To nie tylko, czy się oni w końcu
Pobiorą? czy szczęśliwi? To jest przedłużenie
Słowa w dzieje. I nagle staje cała w słońcu
Biblioteka...

Mieczysławowi Jastrunowi dedykuje
Leopold Staff wiersz

Co pewien czas

Co pewien czas
Po wielu latach,
Po latach dziesiątku lub setce,
Co kryją się po kątach
Jak niemi słuchacze
Przechodzień przygodny
Siada przy stole nad książką
Otarą z pajęczyn i kurzu.
Cicho coś szepcze,
Uśmiecha się i płacze.
Skończywszy zamyka książkę,
Stawia ją na półce
Między pajęczyn kurze
I odchodzi na zawsze
Człowiek w wiecznej podróży.
Przez okno zakratowane
Wchodzi do biblioteki
Zapomnienie i wieki.

Refleksje związane z analizą konstrukcji
wiersza (prawdopodobnie Baczyńskiego) są te-
matem *Epizodu w bibliotece Zbigniewa Herberta*:

Jasna dziewczyna pochyliła się nad książką.
Ostry jak lancet ołówkiem przenosi na
białą kartkę słowa i zamienia je na kreski,
akcenty, cezury. Lament poległego poety wygląda
teraz jak salamandra objędzona przez mrówki.
Kiedy nieśliśmy go pod ostrzałem,
wierzyłem, że jego ciepłe jeszcze ciało
zmartwychwstanie w słowie. Teraz kiedy
widzę śmierć słów, wiem, że nie ma granic
rozkładu. Pozostaną po nas w czarnej
ziemi rozrzucone głoski. Akcenty nad
nicością i prochem.

W wierszu **Tadeusza Gicgiera** *Do Jana
Kasprowicza na Harendzie* (1979) końcowy
fragment odnosi się do księgozbioru poety:

patrzę na fotografie
zrobione gdzieś i kiedyś,
na grube w skórce księgi,
foliały, pergaminy,
dzieje twórczej mitręgi

twojej i wielu innych.
Krzew tomików zielonych
Jak las daleki spłowił,
zegar alabastrowy
zaciął się i zmatowił.
Spotkał Cię wyrok srogi,
już nie wadzisz się z Bogiem,
A może jednak wadzisz:
jesteś Księżą Ubogich.

A na zakończenie trzy wiersze miłosne
z r. 1977 **Jerzego Harasymowicza** z „zimną
biblioteką” w tle.

Przyjazd do Mochnaczki V

W tej bibliotece
para bucha wszędy
jak dymy kadzidel.
Za oknem cerkiew
jak sowy siedzą ikony
i każdy Twój uczynek
szpiegują
w tym miasteczku
jak ogromne oczy.
I ty za tym stołem
na zimno puchatym.
I ty w sukni szronu
z wielką księgą,
w którą wpisałaś krwią
moje imię.
I twoje włosy
jak mitra
tak złote.
Jakże cię pamiętam
w lodowym tronie
krajobrazu
w ślubnej sukni ze szronu.

Mochnaczka. Przyjazd XIV

Nazwałem
kozacką stanicą
tę bibliotekę Twoją
tę cerkiew
z archaniołów konnicą
dudniącą podłogą.
Ty rysowałaś wiersze moje
jak ikony
w uczuć purpurze i złocie
w szatach pokory do ziemi.
Pamiętasz.
Ty wiesz przecież
że dążymy do cudów
według starych umów.
Więc góry przewrócę
poematem białym
do Ciebie zawrócę.

W środku zimy

Tak siedzisz w bibliotece
jak w lodowej jaskini
lamie kry zielone na rzece
moja tęsknota tej zimy.

Tym wszystkim Kraszewskim na portretach
brody zamarzły i wąsy
jedyne co rozgrzać Cię może
to ptaszków zimowych płasy.

Wybrała **IZABELA NAGÓRSKA**

„Pilny list do św. Mikołaja”

Adaptacja sceniczna bajki ks. M. Malińskiego

Osoby: Narrator
Św. Mikołaj
5 aniołków
chłopczyk
matka

Na fotelu siedzi św. Mikołaj, siedzące obok aniołki wyjmują z wielkiego kosza i podają mu kartki, listy.

Narrator:

Zbliżał się 6 grudnia. Święty Mikołaj siedział i czytał listy, które przed jego imieninami przysłały mu dzieci. Starego biskupa, przez wszystkich w niebie kochanego, otoczyły aniołki. Otwierały listy i porządkowały. Czasem święty staruszek nie mógł sobie poradzić z odczytaniem kulasów nabazgranych przez jakiegoś dzieciaka, który dopiero zaczynał poznawać ciężką i trudną sztukę pisania. Wtedy aniołki brały taki list w delikatne ręce i czytały go świętemu na głos.

Św. Mikołaj:

Podaj, mi kochaneńki, ten duży list. Co też tam może być?

(aniołek wybiera list i podaje)

Aniołek 1:

Ten , św. Mikołaju?

Św. Mikołaj:

O ten, ten właśnie. (otwiera)

O, wszystko jasne: samochód, traktor, piłka i narty.

Patrzcie, jak ten mały świetnie wszystko narysował...

(aniołki oglądają, przekazując sobie list po kolei)

Aniołek 2:

Ale co z tego wybierzemy? Wszystko to byłoby za dużo, a my mamy w tym roku takie małe fundusze!

Św. Mikołaj:

Nie narzekaj, malutki, pisz: samochodzik i narty, a jeśli wystarczy, to jeszcze piłka.

(aniołek zapisuje w wielkim notesie)

Aniołek 1:

(wyciąga następny list)

Popatrz, św. Mikołaju, jaki ten jest mały i śmieszny, wygląda jak listek.

(podaje list św. Mikołajowi, ten kręci głową)

Św. Mikołaj:

Co on tam napisał? Weź to i popatrz, ja nie mogę odczytać tych bazgrołów.

Aniołek 1:

„Proszę Cię, św. Mikołaju, żebyś mi przyniósł kolej”.

Św. Mikołaj:

Acha, kolej... No, a co jest dalej?

Aniołek 1:

(czyta)

„taki pociąg, żebyem się zmieścił w nim i ja, i mój piesek Ciapek, i mój kociak Łapek”.

Św. Mikołaj:

Ho, ho, ho... I co jeszcze?

Aniołek 1:

„Żeby były długie szyny. Bo chcę objechać swoim pociągiem świat dookoła”.

Św. Mikołaj:

No, no no! Skąd on taki wędrowniczek?

(zwraca się do aniołka, który spisuje życzenia)

Pisz, malutki! — kolejka dla Sławka.

(wybiera następny list)

A tu, w tym liście, co napisane? Nie potrafię odczytać.

Aniołek 3:

(bierze list, przybliży do oczu)

Tym razem i ja nie potrafię.

(inne aniołki zaglądają mu przez ramię)

Św. Mikołaj:

No, próbuj, próbuj!

Aniołek 3:

„Przewielebny Święty Mikołaju...”

Św. Mikołaj:

No, to nie sztuka odczytać. Ale co dalej...

Aniołek 3:

(sylabizuje)

„Proszę Cię, żebyś mi przyniósł kielbasę prawdziwą. Taką długą, żeby mi wystarczyła do następnego roku. A w przyszłym roku poproszę Cię o taką samą”. To tyle.

Św. Mikołaj:

(zastanawia się przez chwilę)

Skąd on ma taki apetyt na kielbasę?

Aniołek 2:

I co my teraz zrobimy?

Św. Mikołaj:

Może jest głodny? Wiesz co, zapisz to na boku. Jeszcze się zastanowię, trzeba mu kupić coś do jedzenia. Te zakupy zrobimy na końcu.

Aniołek 4 podaje list.

Św. Mikołaj:

„Jeszcze nigdy nie miałem misia pandy, a mój miś już się zestarzał, jedno ucho ma naderwane, a właściwie dwa, i już ma tylko jedno oko, bo drugie gdzieś się zgubiło. A mnie się najlepiej zasypia z misiem.” Zapisać!

(podaje aniołkowi list i wybiera następnego)

O, to jakiś dziwny list, taki pomarszczony.

Aniołek 3:

(odbiera list)

Może wpadł do wody?

Aniołek 3:

Albo był pisany podczas deszczu.

Św. Mikołaj:

Czytaj, czytaj, szkoda czasu. Jestem już taki zmęczony i słaby, a tu jeszcze tyle listów do odczytania. I nowe pewnie nadejdą...

Aniołek 1:

„Święty Mikołaju”

Św. Mikołaj:

To już wiemy, Dalej, dalej.

Aniołek 1:

„Nie proszę Cię o żadne zabawki”.

Św. Mikołaj:

Czy to jeden z tych, którzy mają dobry apetyt?

Aniołek 1:

„... ani nie proszę Cię o żadne łakocie”.

Św. Mikołaj:

Co on tam wymyślił?

Aniołek 1:

„Proszę Cię tylko o jedno”.

Św. Mikołaj:

No, a cóż tam?

Aniołek 1:

„Uzdrow mamę...”

(cisza)

Św. Mikołaj (cicho):

To już wszystko, co tam napisane?

Aniołek 1:

Jeszcze nie.

Św. Mikołaj:

Czytaj dalej.

Aniołek 1:

„Moja mama jest ciężko chora od dawna i żadne lekarstwa nie pomagają. Lekarz powiedział: Już tylko Bóg może ją uratować”.

Św. Mikołaj:

To już wszystko?

Aniołek 1:

Nie. (czyta dalej) „Pomyślałem sobie, że do Pana Boga niełatwo się dostać, bo przecież tylu ludzi wciąż Go o coś prosi, wobec tego piszę do Ciebie, abyś Ty wstawił się za moją mamą do Pana Boga. Bardzo Cię o to proszę. Piotruś”

Św. Mikołaj

(dziarsko zrywając się):

Pokaż mi to dziecko!

Aniołek 4:

(sprawdza adres)

Szpital ul. Spokojna — Warszawa — Polska
(odsuwa zastonę lub wyobrażenie obłoku — ukazuje się przy łóżku matki kłęczący chłopiec).

Chłopiec:

Mamusiu, jestem przy Tobie, będziesz żyła, prosiłem o zdrowie dla Ciebie, kogo tylko pamiętałem. Nie chcesz pić? Może czegoś potrzebujesz?
(aniołki przyglądają się, szepczą do siebie)

Św. Mikołaj:

To znaczy, że matka żyje!

(Anioł zastania matkę i dziecko, aniołki siadają na swych miejscach. Mikołaj szybkimi krokami przechodzi przez scenę tam i z powrotem, następnie znika; aniołki się niepokoją, po chwili św. Mikołaj wraca).

Ja tu zaraz przyjdę, a wy układajcie listy.

Aniołek 3:

A dokąd Ty idziesz, Święty Mikołaju?

Św. Mikołaj:

Jak to dokąd? idę do Pana Boga, żeby Go prosić o zdrowie matki.

BARBARA MIDA

**Redakcja uprzejmie prosi Autorów o przysyłanie
zdjęć wyłącznie czarno-białych**

Odzyskanie niepodległości przez Polskę wyszukiwanie informacji i sporządzanie notatek

Cele:

— Zaznajomienie uczniów z pracą Biblioteki dla Dzieci i Młodzieży.

— Poznanie przez nich sposobów wyszukiwania informacji na określony temat oraz sporządzania notatek.

— Przedstawienie rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę w świetle najnowszych interpretacji historycznych.

TOK LEKCJI

● Wprowadzenie.

— Informacja o czytelniku i zasadach korzystania z jego zbiorów.

— Przypomnienie wiadomości o źródłach informacji zgromadzonych w czytelniku.

— Przypomnienie wiadomości o układzie hasła w wydawnictwach informacyjnych.

— Wprowadzenie do tematyki historycznej, m.in. wysłuchanie pieśni *Gaude Mater Polonia*, *Rota*, *Rozkwitają pąki białych róż* lub innych związanych z epoką i tematem.

We wstępnej części lekcji bibliotekarz informuje, że czytelnik jest miejscem cichej i samodzielnej pracy uczniów. Można tu pisać referaty, wypracowania, odrabiać zadania domowe przy wykorzystaniu zgromadzonych zbiorów. W czytelniku znajduje się księgozbiór podręczny: encyklopedie ogólne, specjalne, słowniki terminologiczne, tematyczne, językowe i dziedzinowe. Czytelnik gromadzi wydawnictwa z dziedziny kartografii (atlasy geograficzne, historyczne, mapy) oraz podręczniki przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych i średnich, zbiory regionalne, literaturę fachową dla nauczycieli, bibliotekarzy i studentów, materiały repertuarowe służące pomocą w pracy oświatowej. Czytelnik gromadzi roczniki niektórych czasopism, prowadzi też prenumeratę bieżących tytułów.

Następnie bibliotekarz prezentuje wydawnictwa informacyjne, zwracając uwagę na układ hasła, żywą paginę oraz różnice w układzie nowych encyklopedii szkolnych. Np. encyklopedia szkolna *Historia* zamieszcza hasła zgrupowane w gniazda tematyczne zawierające informacje dotyczące jednego zagadnienia lub zagadnień pokrewnych, a także hasła samodzielne różniące się drukiem i kolorem.

● Przekazanie nowych wiadomości na temat zasad wyszukiwania informacji w różnych źródłach.

— Zasady wyszukiwania wiadomości do szerszego opracowania wybranego tematu.

W przypadku poszukiwania informacji krótkich: faktograficznych, terminologicznych i bibliograficznych należy korzystać z encyklopedii, słowników, leksykonów lub poradników.

W przypadku konieczności szerszego opracowania tematu należy sięgnąć do literatury popularnonaukowej traktującej o danym zagadnieniu. W książkach z interesującej dziedziny korzystamy ze spisu treści, indeksów, składowików.

Przy poszukiwaniu informacji korzystamy też z bieżącej prasy, roczników czasopism lub kartoteki zagadnieniowej.

— Sposób sporządzania i przechowywania notatek.

Notatka ma zawierać jedynie rzeczy istotne i potrzebne. Notować należy w sposób zwięzły i czytelny. Notatki należy zaopatrzyć w hasła problemowe, aby łatwo je było porządkować, przeglądać dla utrwalenia wiadomości oraz aktualizować i uzupełniać.

● Praca w zespołach

Grupa 1: Poszukiwanie informacji związanych z prezentowanymi pieśniami. Sporządzenie notatki.

Grupa 2: Poszukiwanie informacji i sporządzenie notatki na temat „Odzyskanie niepodległości przez Polskę w roku 1918”.

Grupa 3: Wykorzystanie prasy do sporządzenia notatki na temat obchodów 11 listopada w roku ubiegłym, ewentualnie planowanych obchodów w roku bieżącym.

● Podsumowanie — odczytanie notatek i sporządzenie wspólnej notatki, która zostanie zapisana przez uczniów.

LITERATURA

Encyklopedia powszechna PWN t. I-IV. Warszawa 1984-1989

Encyklopedia Szkolna: Historia, Warszawa 1993
Ilustrowana Encyklopedia dla Młodzieży „Bóg-Człowiek-Swiat”. Katowice 1991

S. MARCINIAK: *Historia Polski dla Piątka*. Warszawa 1991

I. PONIATOWSKA: *Szkolny słownik - Muzyka*. Warszawa 1991

W. ROSZKOWSKI: *Historia Polski 1914-1990*. Warszawa 1991.

URSZULA KUŚ

Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży
w Oświęcimiu

Marii Kownackiej służba dziecku

Urodziła się przed stu laty, 11 września 1894 r. w Słupie koło Kutna, a zmarła 27 lutego 1982 r. w Warszawie.

Ulubiona pisarka kilku pokoleń dzieci, autorka popularnego *Plastusiowego pamiętnika* oraz wielu przeznaczonych dla nich powieści, opowiadań, wierszy, utworów scenicznych i słuchowisk radiowych; była także nauczycielką, bibliotekarką i działaczką społeczną.

Już w 17 roku życia swoją niewesołą młodość sierocą zapelniała pracą dla dzieci. Uczyla się konspiracyjnie, bo były to lata niewoli, w swoich rodzinnych stronach, w Dębowej Górze koło Kutna, potem w majątku krewnych — w Krzywdzie na Podlasiu. A następnie w Mińsku organizowała różnorodne prace oświatowe, parała się teatrem, reżyserowała i wystawiała pisaną przez siebie sztuki dla dzieci.

W latach drugiej wojny światowej brała udział w tajnym nauczaniu na wsi, a potem, w czasie powstania w Warszawie, współpracowała pisemka dla dzieci.

Przez szereg lat w okresie międzywojennym i po wojnie pracowała w bibliotece Ministerstwa Rolnictwa.

Wiedza bibliotekarska bardzo przydała się jej przy prowadzeniu własnej obszernej biblioteki i organizowaniu bogatego, przez lata gromadzonego archiwum. „Książki jej biblioteki zostały skatalogowane, a mate-

riały archiwalne posegregowane i umieszczone w teczkach”¹.

Przed śmiercią swoje warszawskie mieszkanie, księgozbiór i archiwum przekazała Muzeum Książki Dziecięcej Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy.

W „muzeum domowym” pisarki, obok recenzji jej utworów i prac magisterskich na temat jej twórczości, znajdowały się setki listów od dzieci, wdzięcznych czytelników jej książek, a także szereg wzruszających pamiątek od nich, np. cała galeria *Plastusiów* sporządzonych z różnych materiałów.

Bo też *Plastuś* stał się ulubionym bohaterem literackim małych czytelników kilku pokoleń.

Wszyscy niemal byliśmy jej czytelnikami — powiedziała o twórczyni *Plastusia* Halina Skrobiszewska. — „*Plastusiowy pamiętnik*” był jedną z moich pierwszych lektur [...], a na jubileusz 85-lecia Marii Kownackiej mój cioteczny wnuk przyniósł jej ulepionego przez siebie *Plastusia*².

Ta kukielka o czerwonym nosku i odstających uszkach pojawiła się najpierw w „*Płomyczku*” na zamówienie redaktorki pisma, Janiny Porazińskiej, a potem stała się główną bohaterką *Plastusiowego pamiętnika*. Była „malutką pocieszką,

Co w piórniku bardzo lubi mieszkąć.
I każdemu życzy jak najlepiej”.

Plastelinowy ludzik przeżywał ze swoją małą przyjaciółką, *Tosią*, troski i radości dzieci z pierwszej klasy, a one odwzajemniały mu przyjaźń. Tak było w roku jego urodzin (1931), tak jest i dzisiaj.

Plastuś, żywo odbierany przez coraz nowe pokolenia młodych czytelników, zadomowił się w ich sercach i umysłach jak prawdziwy, serdeczny przyjaciel³.

¹ Maria Gutry: *Izba pamięci Marii Kownackiej*. „Poradnik Bibliotekarza” 1982 nr 4.

² Halina Skrobiszewska: *Jubileuszowe spotkanie z Marią Kownacką*. „Wychowanie w Przedszkolu” 1980 nr 1.

³ Józef Zbigniew Biątek: *O niektórych problemach twórczości Marii Kownackiej*. Referat wygłoszony na Sesji z okazji 60-lecia twórczości Marii Kownackiej — Warszawa 18 września 1979. „Wychowanie w Przedszkolu” 1980 nr 1.

Dzienna gazetka dla starszych dzieci.

Nr. 1

Warszawa, dnia 18 sierpnia 1944 r.

Redakcja czynna jest codziennie - nie wydając niedziel i świąt - w lokalu przy ul. Krasińskiego 18 m. 59 /IV kol. USW/ od 8 do 12.

Drodzy Czytelnicy. Rozpoczęliśmy druk "Dziennika Dziecięcego" obliczonego na dużą ilość dzieci, trzeba bowiem, aby dzieci Zoliborza, Stelan, "Arystantu" i Powązek miały rozrywkę i sposobność do pisania i rysowania.

"Dziennik Dziecięcy" wychodzić będzie codziennie, kolejno raz dla starszych raz dla młodszych dzieci. Chwilowo z powodu trudności technicznych będzie pisany na maszynie, a ty sam o dziecku go ilustruj. Prosimy nas o współpracę w zakresie opowiadań, wierszy, żartów i rysunków. Piszcie także o czym chcecie, a się dowiedzieć, co ciekawego w dziejach lub słyszeliście. Listy powinny być czytelnie napisane, a rysunki starannie wykonane. Należy podawać nazwisko lub pseudonim i wiek. Rzecz oczywista winniście nuda i rysować sam, bez pomocy starszych.

Redakcja.

O sadku, spódku, woszczynku i o starym kawczyńcu.

Był sobie jeden dziadek
a było mu kawczyńiec,
miał taki słynny sad,
co het woszczynki słynie....

Woszczynki jak rękoty,
zroszczynki talarza woszczynki,
miał taki słynny sad,
a konfektory żądroszczynki.

lecz on się nie chciał awarzyć
uniknął z ławo sąsiada,
z ptaszkiem w sadzie gwarszy,
pracuje, z drzewami w sadu..

Przeżył tak sto lat szczęśliwie,
aż raz rano idzie steczki
patrzy: siedzi coś na śliwie
błelustekcie ma gżeczczynko.

Błelustki ma rączki nożki,
błelustko jest łozka,
- więc kawczyńiec zszedł z dróżki
- ktoś ty jest? - "Sieroczekka!.."

Jaż ci sto lat zima minie!
- Czas na mnie - przyznał kawczyńiec
odświeczając się do niej śliwie.

- Nie bądź się o to smuć,
nie bądź się jeźmość chwily,
nie bądź się w testamentcie....
- Na to biała stwora;
- No, więc zapłać zrób szczęśliwy!...
Przyjdę, kiedy będzie pora...
...zniknęła z onej śliwy....

Znaczy dla polskiego dziecka to samo co Kubuś Puchatek dla angielskiego czy Pinokio dla włoskiego ⁴.

Ten ulubieniec dzieci pojawił się także w innych utworach Kownackiej, takich jak *Przygody Plastusia, W Plastusiowie, Za żywopłotem*. Występował także przez kilkanaście lat w cyklicznej audycji Polskiego Radia pt. *Kolorowe listy*. Znany jest dzieciom różnych narodowości, bo książki o nim zostały przełożone na wiele języków.

Gdyby Maria Kownacka była tylko autorką *Plastusiewego pamiętnika*, byłby to już wystarczający tytuł do sławy — zauważyła Halina Skrobiszewska ⁵.

A przecież twórczyni Plastusia jest autorką bardzo wielu utworów przeznaczonych dla małych czytelników. Służyła im zawsze, uczyła ich i wychowywała, nigdy nie nużąc. W jednym z wywiadów powiedziała: „Wszystko, co piszę, staram się utrzymać w jasnych kolorach, tak aby na dziecięczej buzi wywołać uśmiech” ⁶.

Niosąc zawsze pogodę, zasłużyła sobie na „Order Uśmiechu”, którym obdarowały ją dzieci w r. 1970. To odznaczenie sprawiło jej ogromną satysfakcję, jako dowód, że jej książki są ciągle żywe ⁷.

Kiedy w r. 1979 otrzymała „Orle Piótro”, nagrodę młodocianych czytelników „Płomyka”, redakcja składając jej gratulacje napisała: „Dziękujemy Pani, Pani Mario, za serce i uśmiech — te dwa szczególne znaki pani twórczości” ⁸.

Serce i uśmiech miała dla wszystkich dzieci, ale szczególnie dla tych, które tego najbardziej potrzebowały, dla ciężko chorych. Dla nich wymyśliła swój „Teatrzyk supelków”. Był on odpowiedzią na prośbę dr. Olszewskiego, ordynatora sanatorium dla dzieci chorych na gruźlicę kostną w Szklarskiej Porębie, aby pomóc małym pacjentom oderwać myśli od cierpienia.

Potem wspominała:

Nauczyłam dzieci wiązać z szalika czy jakiegokolwiek kawałka cienkiego materiału supelkowe kukielki. Dwie czarne szpileczki zastępują oczy, czerwone — usta i kukielka gotowa. Dzieci były uszczęśliwione, a niedługo potem dostałam list od dyrektora, który pisał, że całe sanatorium bawi się w „supelkowy teatr”. I to był... mój największy sukces ⁹.

Ten „Supelkowy teatr” Marii Kownackiej był kontynuacją teatru lalkowego „Baj”, który współorganizowała w r. 1928 w Warszawie na Żoliborzu. W pisanych dla niego utworach scenicznych tłumaczyła dzieciom, jak dobrze jest być życzliwym dla ludzi i jak pięknie jest pracować dla dobra wszystkich.

W całej swej twórczości uczyła je przyjaznych uczuć dla otoczenia, w którym wyrastają, a przede wszystkim dla świata przyrody.

Usiłowała uwrażliwiać swych małych czytelników na piękno otaczającego ich świata, „rozbudzić w nich pasję poznawczą i przygotować do ochrony naturalnego środowiska” ¹⁰. A o tym, że udawało się jej to osiągnąć, świadczyły liczne listy z podziękowaniami od dzieci. Jeden z małych korespondentów zauważył:

„Świat byłby brzydki, gdyby pozbawić go kwiatów i zwierząt”.

Do dzisiaj książką wielu malców, wprowadzającą ich w świat przyrody, jest *Razem ze słonkiem* — seria, której każdy tom opowiada o innej porze roku, zgodnie ze słowami:

Promyka się trzeba trzymać!
Niech nas prowadzi słońce:
wiosna... lato... jesień... zima...
razem ze słonkiem na łące.

Z sympatycznym bohaterem *Kajtkowych przygód* — boćkiem Kajtkiem — mali czytelnicy poznają życie w gospodarstwie wiejskim. Kownacka — autorka wielu utworów poświęconych środowisku naturalnemu człowieka, wiedziała dobrze, że

⁴ Wanda Krzezińska: *Literatura dla dzieci i młodzieży*. Wyd. 2. Warszawa 1963 s. 181.

⁵ Halina Skrobiszewska: *Maria Kownacka*. „Tygodnik Kulturalny” 1966 nr 14.

⁶ Cyt. za J. H. S.: *Maria Kownacka*. „Nowe Książki” 1979 nr 24.

⁷ *Dzieci i przyroda inspirują moją twórczość*. Rozmowa z Marią Kownacką przeprowadzona przez Antoninę Sawicką i Barbarę Tuszyńską-Chechłacz. „Wychowanie w Przedszkolu” 1977 nr 4.

⁸ „Płomyk” 1979 nr 18.

⁹ Stanisław Frycie: *Literatura dla dzieci i młodzieży w latach 1945-1970*. T. 2. Warszawa 1982 s. 127.

¹⁰ Cytat z wywiadu zamieszczonego w pracy magisterskiej *Nurt wiejski w twórczości Marii Kownackiej*, opracowanej przez Hannę Puchalską-Lewandowską. Cyt. za: Izabela Kaniowska-Lewańska: *Nad twórczością Marii Kownackiej. Gawęda jubileuszowa*. „Wychowanie w Przedszkolu” 1980 nr 1.

[...] w dobie urbanizacji i technizacji życia literatura przyrodnicza może stanowić doskonałe antidotum na psychiczne stresy i załamania, które przeżywają nie tylko dorośli, ale i pokolenie młodych¹¹.

Świat roślin i zwierząt jest też bohaterem napisanego wspólnie z Marią Kowalewską *Głosu przyrody*, oryginalnej książki mającej formę gazety — są w niej obok tekstów literackich praktyczne wskazówki, gry, zagadki i konkursy przyrodnicze.

Z gazetą i czasopismem dziecięcym Maria Kownacka była związana przez wiele lat. Zaczęła tę współpracę w odrodzonej Polsce w r. 1919 i nie przerwała jej nawet w czasie minionej wojny, w dniach powstania warszawskiego.

Stulecie urodzin pisarki zbiegło się w pięćdziesiątym roku z pięćdziesięcioleciem jej działalności dziennikarskiej dla najmłodszych w czasie powstania. Minęło bowiem pięćdziesiąt lat od stworzenia przez zespół działaczy społecznych, wśród których była i Kownacka, unikatowych piśmierek — „Jawnutki” i „Dziennika Dziecięcego”, stanowiących „bardzo ciekawy epizod w dziejach polskiej prasy dla dzieci, tym ciekawszy, że jedyny na świecie”¹².

Pisma te miały na celu organizowanie zajęć dla dzieci walczącej stolicy, częstokroć pozbawionych opieki i narażonych na demoralizację.

Redakcja „Jawnutki” w pierwszym numerze z 12 sierpnia 1944 r. informowała małych odbiorców:

Obywatele Dzieci! Jawnutka będzie przychodziła do Was codziennie. W każdej klatce schodowej stworzcie „Kółko Jawnutki” w celu zbiorowego słuchania Waszego piśmiereka. Mamy mało papieru i jeden egzemplarz musi starczyć na kilkanaście klatek. Jawnutka prosi, żebyście do niej napisały.

W „Dzienniku Dziecięcym”, na który „Jawnutka” została wnet przemianowana, redakcja dnia 18 sierpnia zachęcała dzieci do współpracy przy ilustrowaniu gazety, pozostawiając na rysunki szeroki margines po prawej stronie tekstów. Każdy więc egzemplarz pisma otrzymał inną szatę graficzną, nadaną mu przez młodocianych ilustratorów.

¹¹ Stanisław Frycie: *Przyroda w twórczości prozatorskiej Marii Kownackiej*. „Wychowanie w Przedszkolu” 1980 nr 5.

¹² Zdzisław Szelaąg: *Konspiracyjna prasa dla dzieci*. W: *Pół wieku przyjaźni z dzieckiem i szkołą. 1921-1971*. Pod red. Stanisława Aleksandraka. Warszawa 1972 s. 53.

Oba piśmiereki — „Jawnutka” i „Dziennik Dziecięcy” oddziaływały wychowawczo na dzieci. Uczyły je np. tego, na co stałe w swej twórczości Kownacka kładła nacisk — przyjaźni ze zwierzętami. Mówi o niej m.in. wiersz Mariana Hemara — *Gwoździak*, zamieszczony w pierwszym numerze „Jawnutki”:

Gwoździak był sentymentalny do końca swych
obwisłych uszu,
Był cienką, czarną struną straszliwie napiętą miłości,
Bezludnym szaleństwem ogonka, spojrzaniem
z czarnego pluszu.
Na próżno próbował sprostać cudownej twej obecności.
Wszystek był po to tylko, żeby przy tobie siedzieć,
Żeby się patrzeć na ciebie, żebyś go brała na ręce.
Gdyby umiał rozmawiać — nic by nie mógł powiedzieć,
Tylko, że ciebie kocha. Nic więcej, nic więcej.

Lecz ty go jakoś lubiłaś nie bardzo. A on to rozumiał
I gryzł się — może dlatego dziś po nim płaczesz
z miłości.
Gdyby to wiedział, to napisałby do ciebie list (gdymy umiał):
„Jakie to szczęście, że mnie ukradli,
Że choć za to mnie kochasz”.

Relacjonując aktualne wydarzenia w świecie „Jawnutka” i „Dziennik Dziecięcy” uczyły małych czytelników współczesnej historii. Dział „Wiadomości bieżące” przynosił informacje z wielu frontów toczącej się wojny. Ale przede wszystkim oba piśmiereki informowały o sytuacji w walczącej Warszawie i podawały przykłady bohaterstwa młodocianych powstańców.

Pouczały także, jak dzieci mają się zachowywać w obliczu grożącego niebezpieczeństwa. Np. „Dziennik Dziecięcy” z 28 sierpnia przyniósł następującą wskazówkę dotyczącą właściwego postępowania w razie usłyszenia zgrzytu „szafy” — groźnego móżdżka:

Najlepiej przed pociskami „szafy” chroni piwnica z dobrze zaopatrzonymi oknami. Jeśli ktoś w czasie zgrzytu „szafy” znajduje się z dala od schronu, winien położyć się szybko na ziemi i trzymać w ustach drewnienko, np. ołówek, ażeby podmuch powietrza nie rozsadził płuc.

Ten niezwykle, wstrząsający instruktaż był bardzo potrzebny najmłodszym mieszkańcom walczącej stolicy, narażonym nie mniej niż dorośli. I to przede wszystkim Maria Kownacka, bardzo aktywna współredaktorka obu piśmierek, niosła pomoc ich małym odbiorcom.

A po wojnie do końca życia służyła dzieciom oraz pracującym dla nich dorosłym. Nie tylko pisała, także chętnie włączała się w różnorodne akcje pedagogiczne i oświatowe.

Robiła to i wtedy, gdy była już bardzo
wiekowa i chora. Oto jeden z dowodów —
jej serdeczna odpowiedź na list Pedagogicznej
Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie, na
list—prośbę o przystanie zdjęcia na organizo-
waną w r. 1980 wystawę poświęconą polskim
czasopismom dziecięcym. Choć już

wtedy niedomagająca, przysłała nie tylko
zdjęcie, ale i swój ekslibris z Plastusiem oraz
podrowieniami dla czytelników.

Dobra, skromna, życzliwa i uczynna —
taka pozostała w pamięci wszystkich, któ-
rzy mieli szczęście zetknąć się z Nią w jakich-
kolwiek okolicznościach.

1944

93

"JAWNUTKA"

MIĘDZYNARODOWY MIESIĄCNIK DLA DZIECI

Codziennie ilustrowane pismo dla
dzieci

Nr. 2

Warszawa, dnia 13.8.1944

Majka o Łabędziach

O tej porze na dworze ciemno
bo noc
ale to nie bo przecież
nie potrzeba się bać o niebo
możesz spokojnie spać
nie napewno niebo nie będzie
bo niebo nie boi się nocy
ani ciemnego pokoju
do którego wchodzi bez lęku
po ciemku
oknem

ty się także nie boisz
ciemnego pokoju
prawda Jawnutko?

małemu niebu łoczki,
kręcą się w białe obłoczki
w jednym łoczku obłoczku
ze złotą obwódką
płynnie cichutko
jak łódka

sen

Jawnutki, wyciuta
wiosnąjąc makówką,
z makówki kolorowa eseska
rozkwitają się nad twoją łódką.

loszcze.

Ważne niebo utrać się stawa
słodki sen w łoczku łódki
wypłynął na stawa
pewno łanod będzie łabędzie

nie wiosno makrom, boiekn
naki leca jak małe kłie ptaki
włoczą się od łódki
ze złotą obwódką
stawa
stado łabędzi ucieka
pewno jesteś ciekawa, Jawnutko,
czy ja zasnę?

Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa (3)

Bibliografia za lata 1992-1993

BIBLIOTEKI PUBLICZNE

Organizacja

314. ATAMAŃCZUK Kazimiera: **Biblioteka osiedlowa miejscem kulturalnej rekreacji.** *Por. Bibl.* 1993 nr 6 s. 20-22

315. BIAŁKOWSKA Barbara: **Biblioteki publiczne dla dzieci. Wczoraj — dziś — jutro?** *Bibliotekarz* 1993 nr 4 s. 11-14

316. BIAŁKOWSKA Barbara: **Wybrane zagadnienia organizacji i wyposażenia bibliotek publicznych dla dzieci i młodzieży.** — Warszawa: BN, 1992. — 110 s.

317. BIAŁKOWSKA Barbara: **Wykorzystanie środków audiowizualnych w bibliotekach dla dzieci i młodzieży.** *Bibliotekarz* 1992 nr 7/8 s. 17-19

318. BILIŃSKI Lucjan: **Biblioteki publiczne w latach 1991-1992. Stan zagrożenia dla małych placówek bibliotecznych i ich księgozbiorów.** *Prz. Bibl.* 1993 z. 3/4 s. 227-334

319. BILIŃSKI Lucjan: **Podstawy prawne i organizacyjne bibliotek samorządowych.** *Por. Bibl.* 1992 nr 5 s. 1-5

320. BILIŃSKI Lucjan, MAJ Jerzy: **Stan komputeryzacji bibliotek publicznych.** *Bibliotekarz* 1993 nr 10 s. 8-16

321. BURAKOWSKI Jan: **Pogrzebu nie będzie... Uwagi o kondycji bibliotek publicznych.** *Bibliotekarz* 1992 nr 11/12 s. 13-16

322. GOŁUB-KOWALSKA Zofia: **Biblioteka w środowisku.** *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 7-11

323. HOWORKA Bolesław: **Biblioteka wojewódzka i biblioteka miejska...** *Por. Bibl.* 1992 nr 10 s. 12-13

324. KUŹMIŃSKA Krystyna: **Czy lepsza prognoza dla bibliotek?** *Rozm. red. Por. Bibl.* 1992 nr 1 s. 1-6

325. KUŹMIŃSKA Krystyna: **Przekształcenia bibliotek publicznych w warunkach samorządów terytorialnych. Implikacje**

metryczne i ekonomiczne (na przykładzie województwa warszawskiego). *Por. Bibl.* 1992 nr 5 s. 6-8

326. LEWANDOWICZ Grażyna: **Biblioteki dla dzieci w 1992 r.** *Bibliotekarz* 1993 nr 11 s. 4-8

327. MADEJ Marta: **O nowy kształt biblioteki publicznej; zestawienie bibliograficzne (wybór z lat 1990-1991).** — Kielce: Woj. Bibl. Publ., 1992. — 11 s.

328. MAJ Jerzy: **Biblioteki powiatowe w tradycji i niepewnej perspektywie.** *Bibliotekarz* 1993 nr 1/2 s. 13-17

329. MATERSKA Katarzyna: **Edukacyjna funkcja biblioteki publicznej w życiu młodzieży.** — Warszawa: SBP, 1993. — 154 s.

330. PLACZYŃSKA Maria: **Biblioteki publiczne — problemy łączenia z ośrodkami kultury i bibliotekami szkolnymi (doświadczenia z lat 1990-1993) w województwie wrocławskim).** *Książka i Czyt.* 1993 nr 1/2 s. 29-33

331. PRZYBYSZEWSKI Witold: **Biblioteki publiczne w 1992 r.** *Bibliotekarz* 1993 nr 7/8 s. 24-28

332. **Ramowy statut gminnej biblioteki publicznej.** *Bibliotekarz* 1992 nr 2 s. 19-20

333. **Stanowisko SBP w sprawie wojewódzkich bibliotek publicznych.** *Bibliotekarz* 1992 nr 2 s. 21-22

334. **Stanowisko SBP w sprawie wojewódzkich bibliotek publicznych w świetle Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 VII 1993 r.** *Por. Bibl.* 1993 nr 9 s. 13

335. SZYMANOWSKI Wojciech: **Kłopoty nie tylko z ustawą.** *Bibliotekarz* 1992 nr 6 s. 10-11

Osobowość prawna bibliotek publicznych a samorządy terytorialne.

336. SZYMANOWSKI Wojciech: **Uwagi o wybranych funkcjach powiatowych bibliotek publicznych.** *Bibliotekarz* 1993 nr 6 s. 6-9

337. TRYTEK Tomasz: Biblioteki — „centralizacja” czy destrukcja? *Por. Bibl.* 1992 nr 11/12 s. 13-15
- Biblioteki samorządowe.
338. Wideo w bibliotekach publicznych / [dobór mater.; tł. z ang. i red. Halina Kamińska]. — Warszawa: BN, 1992 — 42 s. — Bibliogr. — (Zeszyty Przekładów)
339. WOJCIECHOWSKI Jacek: Zespół powiatowy bibliotek publicznych. *Prz. Bibl.* 1993 z. 3/4 s. 203-217, bibliogr.
- W poszczególnych miastach i województwach**
340. PROTASIEWICZ Leokadia: Szesnaste lat działalności Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Białej Podlaskiej (1975-1990). *Bibl. Lub.* 1992 s. 65-71
341. MUSZYŃSKA Agnieszka: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Chełmie w latach 1975-1990. *Bibl. Lub.* 1992 s. 72-79
342. ATAMAŃCZUK Kazimiera: Jubileusz Biblioteki Elbląskiej. *Bibliotekarz* 1992 nr 6 s. 28
343. SKOMRO Marian: Biblioteki gdańskie w służbie społeczności lokalnej. *Por. Bibl.* 1992 nr 10 s. 14-16
344. SROGA Andrzej: Trzy pytania... w sprawie bibliotek publicznych w Katowickim i pracy Sekcji Bibliotek Publicznych ZG SBP. Pytania zadawał Jan Wołosz. *Bibliotekarz* 1992 nr 4 s. 13-16
345. ZAJĄC Józef: Biblioteki publiczne m. Krakowa i województwa w 1991 r. *Biul. Inf.-Instr.* 1992 nr 1 s. 3-25
346. BIELEŃ Zdzisław, GAJEWSKI Jerzy: Biblioteki publiczne woj. lubelskiego w latach 1975-1990. *Bibl. Lub.* 1992 s. 49-58
347. JARZĘBOWSKA Stefania: Lubelskie biblioteki publiczne i ich funkcje w ostatnich kilkunastu latach. *Bibl. Lub.* 1992 s. 42-48
348. JARZĘBOWSKA Stefania: Z myślą o przeszłości ku przyszłości — jubileusz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. *Bibliotekarz* 1992 nr 10 s. 18, 19
349. 85 [osiemdziesiąt pięć] lat Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Jubileusz Biblioteki im. Hieronima Łopacińskiego 1907-1992. *Bibl. Lub.* 1992 a. 3-6
350. ANDRZEJEWSKI Jerzy: Jubileusz 75-lecia łódzkiej książki. *Bibliotekarz* 1993 nr 4 s. 30-31
351. NAGÓRSKA Izabela: 75 [siedemdziesiąt pięć] lat Książnicy Miejskiej w Łodzi. *Por. Bibl.* 1993 nr 1/2 s. 17-18
352. POLUS Piotr: Biblioteki publiczne na Opolszczyźnie. Zagrożenia, straty i zyski (1989-1991). *Sl. Opol.* 1992 nr 2 s. 23-28, il.
353. BZDAWKA Urszula: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu. Bibliografia w wyborze. *Por. Bibliogr.-Metod.* 1993 nr 4 s. 25-41
354. PŁATKIEWICZ Zofia: 45 [czterdzieści pięć] lat Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu. *Por. Bibliogr.-Metod.* 1993 nr 4 s. 21-25
355. TOMCZYK Danuta: Biblioteka Radomska (1922-1992). *Por. Bibl.* 1992 nr 7/8 s. 54-55
356. MICHNAL Władysław: Wyniki pracy bibliotek publicznych i zakładowych województwa szczecińskiego w 1992 r. *Bibl. Zach.-Pom.* 1993 nr 1/2 s. 37-47
357. ROGOWSKA Zofia: Tarnowskie biblioteki publiczne w 1991 r. *Biul. Inf.-Instr.* 1992 nr 1 s. 62-65
358. JAGIELSKA Janina: Poradnicza i szkoleniowa funkcja Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy. *Por. Bibl.* 1992 nr 5 s. 9-13
359. DZIURKOWSKA Elżbieta: Biblioteki publiczne województwa wrocławskiego w sprawozdaniach statystycznych 1992 r. *Książka i Czyt.* 1992 nr 1/2 s. 16-19
360. BINIEK Halina: Biblioteki publiczne województwa zamajskiego w latach 1975-1990. *Bibl. Lub.* 1992 s. 80-85

Bibliotekarze

361. BILIŃSKI Lucjan: **Stan zatrudnienia i kwalifikacje pracowników bibliotek publicznych.** *Por. Bibl.* 1993 nr 7/8 s. 6-8

362. MICHNAL Władysław: **Czy my instruktorzy będziemy potrzebni?** *Bibliotekarz* 1993 nr 4 s. 9-11

363. RUSEK Adam: **Sól zawodu : wykształcenie, praca i bibliotekarstwo w oczach pracowników bibliotek publicznych.** — Warszawa : BN, 1993. — 71 s. — (Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa ; 25)

364. ŚWIERCZEWSKA Teresa: **Sekcja Krajowa Pracowników Bibliotek Publicznych NSZZ „Solidarność” — mała kronika działalności.** *Bibliotekarz* 1992 nr 11/12 s. 11-13

365. NAGÓRSKA Izabela: **Eugenia Balcerzak (1916-1993).** *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 43-44

Bibliotekarka z Łodzi.

366. WIŚNIEWSKA Maria: **Anna Buraczyńska 1922-1992.** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 7/8 s. 57

Bibliotekarka z Sierpca.

367. NAGÓRSKA Izabela: **Irena Dreznier 1910-1992.** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 3 s. 22

Bibliotekarka z Łodzi.

368. WIKLENDT Janina: **Anna Galinatowa (10 X 1903 — 30 VIII 1992).** *Bibliotekarz* 1992 nr 11/12 s. 40

Bibliotekarka z Torunia.

369. NAGÓRSKA Izabela, BIERCZYŃSKI Piotr: **Wspomnienie o Zofii Grzędzińskiej (1904-1992).** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 9 s. 37-38

Bibliotekarka z Łodzi.

370. ŻĄDŁO Alfreda: **Alicja Helena Halpernowa (1 VIII 1914 — 22 X 1992).** Z żałobnej karty. *Bibliotekarz* 1993 nr 4 s. 39-41

Bibliotekarka z Warszawy.

371. BOGUSŁAWSKI Henryk: **Józef**

Kostrzewa 1945-1993. Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1993 nr 4 s. 31-32

Dyrektor WBP w Ciechanowie.

372. SEKULSKI Jerzy: **Krystyna Mazur (1951-1992).** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 11/12 s. 37

Kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej w Rusinowie, woj. radomskie.

373. HUPPENTHAL Janina: **Alojzy Tujakowski (1914-1992).** Z żałobnej karty. *Prz. Bibl.* 1992 z. 1/4 s. 132-134

Dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej w Toruniu.

374. KRÓL Katarzyna: **Antoni Wnęk (1942-1991).** Z żałobnej karty. *Bibliotekarz* 1992 nr 3 s. 35

Dyrektor Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Starym Sączu.

375. KOŚCIÓW Janina: **Janina Wojczykowa (1901-1992).** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 11/12 s. 35-36

Kierownik Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nysie.

376. MICHNAL Władysław: **Franciszek Wójcik.** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 7/8 s. 56-57

Dyrektor Oddziałowej Biblioteki Publicznej w Nowogardzie.

377. MALINOWSKA Sabina: **Irena Zbrzeska 1993-1992.** Z żałobnej karty. *Por. Bibl.* 1992 nr 11/12 s. 36-37

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Przasnyszu.

Działalność biblioteczna

378. BIAŁKOWSKA Barbara: **O funkcjonowaniu księgozbiorów bibliotecznych dla dzieci.** *Guliwer* 1992 nr 1 s. 35-41

379. BILIŃSKI Lucjan: **Czasopisma w bibliotekach publicznych.** *Bibliotekarz* 1992 nr 5 s. 13-16

380. BILIŃSKI Lucjan: **Prace bibliotek publicznych o regionie i dla regionu.** *Por. Bibl.* 1993 nr 9 s. 4-11

381. BILIŃSKI Lucjan: **Udział bibliotek publicznych w wypożyczaniu międzybibliotecznym.** *Por. Bibl.* 1992 nr 6 s. 1-5

382. BURAKOWSKI Jan: **W mieście, dla miasta, o mieście.** *Por. Bibl.* 1993 nr 7/8 s. 21-22

383. CZARNECKA Jadwiga: Wykaz działów katalogu rzeczowego dla małych bibliotek publicznych. — Wyd. 3 popr. i rozsz. — Warszawa : BN ; SBP, 1991. — 62 s.

384. GRODZICKA Małgorzata: Wy-rzucać? — czyli kilka słów o selekcji. *Guliwer* 1992 nr 2 s. 44-46

385. MACZEL-JAKUBOWSKA Zofia: Działalność informacyjno-bibliograficzna WiMBP w Legnicy (1992). *Por. Bibl.* 1993 nr 6 s. 17-18

386. NIESIOBĘDZKI Wiesław: Analiza marketingowa i kierunki rozwoju działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Iławie. *Bibliotekarz* 1993 nr 9 s. 14-20

387. TUROWSKA Teresa: Katalog rzeczowy w średnich bibliotekach publicznych. — Wyd. 3 popr. i uzup. — Warszawa : BN ; SBP, 1992. — 111 s.

388. ZAJĄC Józef: Działalność gospodarcza bibliotek publicznych. Podstawy prawne. *Biul. Inf.-Instr.* 1992 nr 4 s. 11-22

Praca z czytelnikiem

389. BIAŁKOWSKA Barbara: Biblioteki a koncepcja wychowania przez sztukę. *Guliwer* 1993 nr 2 s. 41-43

390. BILSKA Grażyna: Laureaci Nagrody Nobla. *Kalendarz rocznic* 1994. *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 51-58

391. DEMBOWSKA Alicja: Kiermasz książki jako forma upowszechniania czytelnictwa. *Por. Bibl.* 1993 nr 9 s. 22-23

392. GIEMZA-ŻURAWSKA Maria: „Różowa magia”. Scenariusz wieczoru literackiego poświęconego Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. *Por. Bibliogr.-Metod.* 1993 nr 3 s. 65-67, bibliogr.

393. GIEWARTOWSKA Danuta: Dzień Matki. Montaż poetycki. *Por. Bibl.* 1993 nr 3 s. 31-34

394. GIEWARTOWSKA Danuta: Przed wigilią. Montaż poetycko-muzyczny. *Por. Bibl.* 1993 nr 10 s. 29-31

395. GIEWARTOWSKA Danuta: „Razem słuchajmy życia, co pod zimą śpiewa”. *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 34-36

396. HARASIM Wiesława, WERESZCZYŃSKA Danuta, PODNIESIŃSKA Barbara: Hemar — poeta nie znany. Poranek poetycki. *Por. Bibl.* 1992 nr 1 s. 20-25

397. JACHIMOWICZ Barbara: „Czas, w którym przyszło nam istnieć...”. Montaż poetycki. Aleksander Janta-Polczyński. *Por. Bibl.* 1993 nr 10 s. 26-29

398. JACHIMCZAK Barbara: „Ktokolwiek jesteś bez ojczyzny...”. Montaż poetycki. Kazimierz Wierzyński. *Por. Bibl.* 1993 nr 7/8 s. 27-31

399. JACHIMCZAK Barbara: „Między mej samotności ścianami czterema...” Montaż poetycko-muzyczny. *Por. Bibl.* 1993 nr 4 s. 25-29

400. JACHIMCZAK Barbara: „Na obcej ziemi boję się umierać, matko”. Montaż poetycki. Józef Łobodowski. *Por. Bibl.* 1993 nr 6 s. 28-32

401. JACHIMCZAK Barbara: „Nasze wiersze to strzępy majaczeń”. Montaż poetycko-muzyczny. Stanisław Baliński. *Por. Bibl.* 1993 nr 9 s. 32-35

402. JACHIMCZAK Barbara: „Oprzeć głowę o kamień wiary”. Montaż poetycki. *Por. Bibl.* 1993 nr 3 s. 28-31

403. JACHIMCZAK Barbara: Piszę do ciebie, Mario... Scenariusz poetycko-muzyczny poświęcony Tadeuszowi Borowskiemu. *Por. Bibl.* 1992 nr 7/8 s. 48-51

404. JACHIMCZAK Barbara: „Przeszłość — jest to dziś, tylko cokolwiek dalej...”. Cyprian Norwid. *Por. Bibl.* 1993 nr 1/2 s. 48-51

405. JACHIMCZAK Barbara: Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą... Halina Poświatowska — montaż poetycko-muzyczny. *Por. Bibl.* 1992 nr 9 s. 29-32

406. JACHIMCZAK Barbara: „Z leż wylanych ukradkiem...”. Montaż poetycko-muzyczny. Jan Lechoń. *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 31-34

407. JAROSZ Hanna: Ważniejsze rocznice w roku 1994. *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 46-51

408. KRUSZCZAK Halina: Dostępność i poczytność bestsellerów oraz innych nowości wydawniczych w bibliotekach publicznych i zakładowych. *Bibliotekarz* 1992 nr 11/12 s. 25-27

409. KULIK Maria: Pomieszkać w bibliotece. *Guliwer* 1992 nr 3 s. 46-48

410. LEKSOWSKA Lidia, SUPRONOWICZ Iwona: Wiosna blisko. Inscenizacja na powitanie wiosny dla dzieci młodszych. *Por. Bibl.* 1993 nr 1/2 s. 52-55

411. LEKSOWSKA Lidia, SUPRONOWICZ Iwona: Zimowy teatrzyk. Inscenizacja kukielkowa dla młodszych dzieci. *Por. Bibl.* 1992 nr 11/12 s. 44-48

412. LEWANDOWICZ Grażyna: Czytelnicy bibliotek dziesięcych we Francji i w Polsce w świetle badań ankietowych. *Por. Bibl.* 1992 nr 9 s. 8-11

413. LEWANDOWICZ Grażyna: Ekologia w bibliotece. *Guliwer* 1993 nr 5 s. 39-41

414. LEWICKA Irena: „Jesienna szaruga”. Scenariusz imprezy dla dzieci w wieku przedszkolnym. *Por. Bibl.* 1993 nr 7/8 s. 36-37

415. ŁASZEWSKA Beata Emilia: Konstanty Ildefons Gałczyński. Pogadanka o życiu i twórczości (z zastosowaniem środków audiowizualnych). *Por. Bibl.* 1993 nr 6 s. 33-35

416. NABULSSI Liliana: Uwarunkowania prac kulturalno-oświatowych w filiach dziecięcych Lublina. *Bibliotekarz* 1993 nr 7/8 s. 41-44

417. NIEDZIELA Stanisława: Anachronizm czy potrzeba (wystawy w bibliotece). *Guliwer* 1992 nr 5 s. 42-43

418. NIEDZIELA Stanisława: Zwiedzamy świat z Tomkiem Wilmowskim. Scena-

riusz spotkania w związku z 80. rocznicą urodzin Alfreda Szklarskiego. *Por. Bibl.* 1992 nr 4 s. 20-22

419. OSTROWSKA Maria: Aleksander Fredro (1793-1876) — 200. rocznica urodzin (Zestawienie bibliograficzne za lata 1971-1992 w wyborze). *Biul. Inf.-Instr.* 1993 nr 2 s. 43-48

420. PAPIERSKA Wiesława: W pięćsetną rocznicę odkrycia Ameryki (propozycje dla bibliotek). Scenariusz imprezy. *Por. Bibl.* 1992 nr 5 s. 28-31

421. PIACZYŃSKA Maria: Czytelnictwo w bibliotece publicznej. *Książka i Czyt.* 1993 nr 3 s. 27-32

422. POCZEKAJ Alicja: „Ja będę pierwszą”. Scenariusz imprezy poświęconej pamięci Wandy Rutkiewicz w 50 rocznicę Jej urodzin. *Por. Bibliogr.-Metod.* 1993 nr 1 s. 48-56

423. RUDZIŃSKI Ryszard, DAMAZY-
NIAK Jacek: W rocznicę Konstytucji 3 Maja. Scenariusz imprezy. *Por. Bibl.* 1992 nr 2 s. 15-22

424. SMYCZ Elżbieta: Historia Polski (1946-1992) w nowych opracowaniach. *Por. Bibl.* 1993 nr 11/12 s. 26-30

425. URAŃSKA Barbara: Opowieść o Kazimierzu Wierzyńskim (1894-1969). Scenariusz wieczoru literackiego. *Biul. Inf.-Instr.* 1993 nr 2 s. 56-50

426. WĄS Teresa: „Bajkowe zgadywan-
ki” czyli „Fortunowe Koło na Wesolo” w wersji dla przedszkolaków. *Por. Bibl.* 1993 nr 9 s. 46

427. WĄS Teresa: „Fortunowe Koło na
Wesolo” biblioteczna zabawa dla dzieci i młodzieży. *Por. Bibl.* 1993 nr 9 s. 43-45

WANDA KOCHOWSKA

Nie zapomnij o prenumeracie!

Możesz to zrobić w „Ruchu” i na Poczcie. Także u nas w Biurze ZG SBP można zaprenumerować na dowolny okres oraz skompletować numery z minionych miesięcy i lat.

„Plastusiowy Teatrzyk”

Przypadająca w r. 1994 setna rocznica urodzin Marii Kownackiej stanowi doskonałą okazję do przypomnienia twórczości znakomitej pisarki i do organizacji imprez kulturalnych przeznaczonych dla najmłodszych. Skorzystało z tej okazji zapewne wiele bibliotek, skorzystała także Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Sieradzu.

W lutym ogłosiliśmy wojewódzki konkurs na przedstawienie kukielkowe według samodzielnie przygotowanego scenariusza opartego na dowolnie wybranym utworze pisarki. Zadaniem uczestników było także samodzielne przygotowanie kukielek i wreszcie udział w przeglądzie teatrzyków zorganizowanych w czerwcu.

Zainteresowanie imprezą przeszło nasze oczekiwania, zwłaszcza że w nielicznych tylko bibliotekach działały w przeszłości teatrzyki kukielkowe. Konkurs „Plastusiowy Teatrzyk” uznaliśmy w związku z tym za formę trudną, licząc na udział głównie filii dziecięcych i bibliotek miejskich. Tymczasem do udziału w przeglądzie zgłosiło się aż 27 zespołów: 26 — bibliotecznych oraz jeden z Domu Pomocy Społecznej, opiekującego się młodzieżą niepełnosprawną. Udział wzięły nie tylko filie dla dzieci czy większe biblioteki miejskie, ale także placówki gminne i niewielkie wiejskie filie biblioteczne. Skromny w zamierzeniach przegląd rozrósł się do dużej, dwudniowej imprezy z udziałem ok. 200 uczestników będących aktorami, a jednocześnie widzami oglądającymi przedstawienia przygotowane przez inne zespoły.

Za podstawę scenariusza obierano najczęściej *Kajtkowe przygody* (różne opowiadania) i *Kukuryku na ręczniku*, dwa zespoły wykorzystały *Plastusiowy pamiętnik*, były przedstawienia o *Rogasiu* i *Grubej Balbinie*, a także *Kwiatki Małgorzatki*.

Jurry konkursowe, któremu przewodniczył specjalista ds. teatru z WDK w Sieradzu, stanęło przed trudnym zadaniem wyboru najlepszych zespołów (pierwszego dnia — w grupie dzieci młodszych, drugiego — starszych), ponieważ większość prezentowała wyrównany, względnie wysoki poziom. Przyznano w związku z tym aż 4 pierwsze nagrody: teatrzykom z GBP w Sędziejowicach, Wodzieradach i Chartupi Małej oraz z filii w Kliczkowie Małym. Trzy zespoły: z Filii dla Dzieci w Łasku i Zduńskiej Woli oraz GBP w Białej wyróżniono drugą nagrodą, zespół z GBP w Czarnozylach otrzymał trzecią. Kilka innych przedstawień wyróżniono za poszczególne elementy inscenizacji (np. wykonanie kukielek, grę aktorską itp.), pozostali uczestnicy przeglądu otrzymali upominki książkowe.

Wyniki konkursu są dla nas satysfakcjonujące, korzyści z niego — rozliczne. Wybranie odpowiedniego fragmentu twórczości pisarki stało się okazją do przypomnienia jej twórczości, przygotowywanie kukielek i dekoracji uczyło zespołowego działania, opracowanie scenariusza doskonaliło umiejętność wypowiadania się.

Biblioteki zacieśniły współpracę z domami kultury mającymi doświadczenie w tego rodzaju pracy, a w kilku wypadkach — z nauczycielami miejscowych szkół. Cieszy nas także, że niektóre „Plastusiowe Teatrzyki” występowały w swoich macierzystych bibliotekach, dawały przedstawienia dla szkół i przedszkoli, uświetniały imprezy biblioteczne. Pozwala to żywić nadzieję, że w części przynajmniej bibliotek zapoczątkują one działalność stałych teatrzyków kukielkowych, tym bardziej że dzieci bawiły się bardzo dobrze i wyrażały chęć uczestniczenia w następnych przeglądach.

MARIA HERMAN

DO AUTORÓW

Redakcja uprzejmie prosi Autorów nadsyłających teksty do druku o podawanie następujących danych:

1. Imię i nazwisko
2. Data i miejsce urodzenia
3. Imiona rodziców
4. Adres zamieszkania
5. Adres urzędu skarbowego
6. Nr PESEL
7. Miejsce pracy i funkcja

Młodzi twórcy regionu łowickiego

Dostojewski powiedział: „nie ma wielkiej sztuki bez mistyki”. Zapewne zorganizowany przez miejską Bibliotekę Publiczną w Łowiczu, już zresztą po raz drugi, konkurs „Młodzi twórcy regionu łowickiego” jeszcze tą wielką sztuką nie jest, ale daje młodemu pokoleniu możliwość postawienia pierwszych kroków. Często jeszcze są one niezdarne i dziecinne, ale niejednokrotnie świadczą o dojrzałości i samodzielności, bywają zapowiedzią talentu.

Komisja, której przewodniczył znany poeta i krytyk literacki, dr Ziemowit Skibiński, bardzo pozytywnie oceniła zestaw wierszy piętnastoletniej Anny Stronńskiej z Łowicza. Ania pragnie, jak sama pisze, „...dostrzec to, czego nie dostrzegają inni” i „Przenieść to na wygładzoną powierzchnię kartki”. Jej poezja jest bardzo piękna i dojrzała, czego przykładem jest wiersz pt. „Człowiek”.

Człowiek

Twór ulepiony z gliny,
wypełniony ciałem,
natchniony życiem
— to człowiek.

Kim jest?

Prezenterem od Boga
dla matki Natury,
aby tak przez nas nazwana „śmierć”
mogła odwrócić koleje jego losu
wysać życie
pożreć ciało,
wchłonąć wodę z gliny
i skruszyć twór.

Czym się zajmuje?

Nauczył się ciosać kamienie,
otrzymywać ogień z malej iskierki,
sadzić ogrody,
budować domy.
To mu się udaje.
Matka Natura pomogła człowiekowi
dając mu w posiadanie cztery żywioły.
On pragnie wyzebrać
siłę uznającą twór ludzki za nieśmiertelny
lecz to tylko pionek w grze
między Bogiem a Adamem i Ewą
— jabłkiem przrzucanym
z rąk dobrych do rąk złych,
— charakterem na pół dobrym i złym.
Najbardziej cenię ludzi prawdziwych,
nie ukrywających sekretu trzech słów:

gliny,
ciała
i życia.

Ania zajęła w konkursie pierwsze miejsce i zdobyła Grand Prix, a od księdza biskupa Alojzego Orszulika za wiersze o treści religijnej otrzymała wraz z dwunastoletnią Małgorzatą

Fijolek i jedenastoletnim Łukaszem Rybusem nagrodę książkową i srebrne monety z wizerunkiem Jana Pawła II.

Panie, drogi Boże
Two serce wszystko może,
więc niech teraz też mi
pomóże.
Proszę więc bardzo,
pobłogosław moją parafię,
bo ja tego nie potrafię.

Amen

Utwór pochodzi z zestawu wierszy Łukasza Rybusa, który w grupie wiekowej do 11 lat zajął wraz z dziewięcioletnią Katarzyną Majtczak pierwsze miejsce.

Charakterystyczną cechą utworów czternastoletniej Marty Niedzieli ze Świeryża jest, jak określił to dr Skibiński, pewien namysł egzystencjalny. Wiersze Marty są zdumiewająco zwięzłe, a przy tym bardzo wymowne, budzące refleksje nad sensem życia, przemijania, co szczególnie zaznacza się w wierszu *Świadomość przemijania*:

„Ciągle, przez lata, przed siebie.
Widzę jak mija życie
Mijam ja
i cały świat..

Jeszcze pół wieku temu głównym pośrednim narzędziem komunikacji społecznej była książka, dziś wydawać by się mogło, że rzadziej czyta się literaturę piękną, a szczególnie poezję. Miłym zaprzeczeniem tego jest fakt, że w ogłoszonym konkursie poetyckim wzięło udział 91 uczestników zgłaszając 307 utworów. Nie tylko te liczby są istotne, ważne jest, co dzieci dostrzegają, myślą, czują. Dzięki poezji, którą mogliśmy poznać, wiemy, że najmłodsze pokolenie potrafi odczuwać, myśleć, obserwować, tworzyć i modlić się. Poezjowanie dzieci wpływa z ich niewinności, dobroci i ufności.

Małgosia Fijolek (lat 12) w wierszu *Mieszkanie Pana Boga* po prostu stwierdza:

Pan Bóg jest nadzwyczajny
I chociaż nie wiem jak spędza czas
Wiem, że stworzył cały świat
I także stworzył nas.

Dnia 10 czerwca 1994 r. w MBP na osiedlu Bratkowice odbyła się uroczystość ogłoszenia wyników konkursu, na którą przybyli wszyscy uczestnicy oraz wielu zaproszonych gości, m.in.: burmistrz miasta Władysław Durka, dyrektor Wydziału Zdrowia i Kultury UW Jadwiga Winciorek, dyrektor WBP w Skierniewicach Ewa Szwońek, ks. Jerzy Czarnota. Laureaci konkursu otrzymali nagrody książkowe, a wszyscy uczestnicy wydany tomik wierszy laureatów pt. *Pierwsze wloty 2*.

BARBARA WACH

Moje gorzkie uwagi na temat szkolnego media center

Ja, pracownik biblioteki szkolnej, mam być — stać się w najbliższym czasie — oficerem informacyjnym w wielomedialnym ośrodku dydaktyki, vel w szkolnym ośrodku informacyjno-dokumentacyjnym, vel w informacyjnym centrum dydaktyczno-szkoleniowym. Tak przynajmniej określiło pracownika biblioteki szkolnej podczas konferencji metodycznej (maj 1994) na temat kierunków rozwoju bibliotek szkolnych. Mam więc być tym, kto stwarza powszechny, bezpośredni i wszechstronny dostęp do informacji naukowej. Mam być. A kim jestem? Na to pytanie daje powoli odpowiedź nowy rok szkolny.

Oficer informacyjny to najczęściej bibliotekarz z obowiązku, a nie z przyjemności obcowania z działką szkolną i nie ze świadomego wyboru. Bardziej przyuczony do wykonywanego zawodu niż w pełni wyuczony. Pół biedy, jeśli chętny do tej pracy. A jeśli tylko liczący na przetrwanie? Jakież to więc oficer, który ma tworzyć szkołę przyszłych użytkowników systemów informacji, opracowywać program kształcenia pozaszkolnego młodzieży, zapewniać jej pełny dostęp do wszelkich informacji i publikacji w środowisku szkolnym?

A środki, jakie ma do dyspozycji nasz oficer? Nadal jest on we wrześniu przyklejaczem kolorowych kwadracików na karty uczniów, aby jakoś odróżnić klasy, a nie „komputerowcem” (choć i tacy, o dziwo, się zdarzają), który wprowadza dane ucznia do pamięci komputera. To oficer pracujący wiertarką, który wierci otwory w rozpadających się książkach, aby je przesyć dratwą lub inną trwałą nicią i w ten sposób przedłużyć ich żywot o co najmniej jeden rok szkolny. Błagający sponsorów o materiały biurowe — arkusze papieru, kleje — bo przecież nieustannie trzeba łątać zacytany księgozbiór. Oficer świadom tego, że jest bibliotekarzem nauczycielem, wobec czego prowadzi niezliczone ilości lekcji bibliotecznych, częściowo tych zaplanowanych,

w większości nie planowanych, z klasami wpadającymi 10 minut po dzwonku z okrzykiem: „Nami tu kazali przyjść na lekcję, bo nie ma naszej pani!” I wreszcie oficer ubrany w gustowny stylonowy fartuszek w błękitno-pomarańczową łączkę.

Ośrodek multimedialny też pozostawia wiele do życzenia — najczęściej nie odpowiada nazwie ani wyposażeniem, ani funkcjami. Jedno średnio duże (raczej średnio małe) pomieszczenie magazynowania księgozbioru, wydzielony kąt z kilkoma stolikami, aby zmieściła się przynajmniej część klasy — oto warsztat pracy oficera informacyjnego. A przecież biblioteka szkolna ma stanowić podstawę dostępu do informacji, zapewnić uczniom wszechstronny zakres szybkiej informacji.

Jak na razie katalogi i kartoteki tworzone przez bibliotekarzy na ogół w pełni odzwierciedlają stan księgozbioru. Tylko że — znów gorzka uwaga — ten księgozbiór jest już lekko przestarzały, bo na nowe książki wciąż brak funduszy. Kartoteki też lekko nieaktualne, gdyż znów, po raz kolejny, obcięto kilka tytułów prasowych w ramach daleko idących oszczędności.

Przy tych smutnych myślach musi pojawić się coś optymistycznego. Otóż są to chęci. Chęci bibliotekarzy do tworzenia miłych dla oka zielonych zakątków bibliotecznych, do których młodzież przychodzi z ochotą. Chęci przeprowadzania przyciągających młodzież konkursów czytelniczych, plastycznych. Chęci organizowania w smutne jesienne wieczory wesołych spotkań z poezją. Chęci bibliotekarzy nie czekających z założonymi rękami na lepsze czasy, ale biorących te czasy w swoje ręce.

A oficer w bibliotece też już jest, tyle tylko, że nie informacyjny, lecz śledczy, tropiący, skąd w książkach wzięły się „dzikie teksty i rysunekki” niekoniecznie cenzuralne.

DANUTA BINKIEWICZ-KOŁODZIEJ

Stowarzyszenie Pisarzy Polskich uprzejmie informuje o opublikowaniu pierwszego zeszytu „Informatora o twórczości członków SPP”. Publikacja obejmuje informacje bibliograficzną dotyczącą okresu po roku 1980, aktualizując i uzupełniając dostępne informatory i słowniki pisarzy. Pozycję można nabyć w siedzibie ZG SPP, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 87/89 I p. (cena 20 000 zł) lub otrzymać pocztą po uiszczeniu wpłaty 25 000 zł na konto:

Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
PKO XV Oddz. Warszawa 1658-192213-132

Kalendarium rocznic 1995

9 I — 50 rocznica urodzin MAŁGORZATY MUSIEROWICZ, prozaika, autorki i ilustratorki książek dla dzieci i młodzieży.

18 I — 55 rocznica śmierci KAZIMIERZA PRZERWY-TETMAJERA (1865-1940), poety i dramaturga Młodej Polski; 12 II — 130 rocznica urodzin.

19 I — 20 rocznica śmierci KAZIMIERZA WYKI (1910-1975), polonisty, krytyka, eseisty; 19 III — 85 rocznica urodzin.

20 I — 75 rocznica urodzin TADEUSZA ZAWADZKIEGO — „ZOŚKI” (1920-1943), harcerza Szarych Szeregów, żołnierza Polski Podziemnej, bohatera akcji pod Arsenalem.

23 I — 90 rocznica urodzin KONSTANTEGO ILDEFONSA GAŁCZYŃSKIEGO (1905-1953), poety, tłumacza, prozaika.

29 I — 135 rocznica urodzin ANTONIEGO CZECHOWA (1860-1904), pisarza rosyjskiego.

18 II — 250 rocznica urodzin ALEKSANDRA VOLTY (1745-1827), fizyka włoskiego.

22 II — 185 rocznica urodzin FRYDERYKA CHOPINA (1810-1849), kompozytora polskiego.

24 II — 110 rocznica urodzin STANISŁAWA IGNACEGO WITKIEWICZA, pseud. Witkacy (1885-1939), malarza, teoretyka sztuki, pisarza, filozofa.

24 II — 110 rocznica urodzin JULIUSZA KADENA-BANDROWSKIEGO (1885-1944) pisarza i publicysty.

1 III — 5 rocznica śmierci MARII TERLIKOWSKIEJ (1920-1990), dziennikarki, autorki książek dla dzieci; 1 IV — 75 rocznica urodzin.

2 III — 15 rocznica śmierci JAROSŁAWA IWASZKIEWICZA (1894-1980), poety, prozaika, dramaturga, krytyka literackiego.

2 III — 60 rocznica urodzin MARKA NOWAKOWSKIEGO, pisarza i eseisty.

5 III — 10 rocznica śmierci ARKADEGO FIEDLERA (1894-1985), pisarza i podróżnika.

16 III — 25 rocznica śmierci JERZEGO SZANIAWSKIEGO (1886-1970), dramaturga i prozaika.

16 III — 520 rocznica urodzin MICHELANGEŁA BUONARROTI (Michała Anioła) (1475-1564), rzeźbiarza, malarza i poety włoskiego renesansu.

19 III — 10 rocznica śmierci LEOPOLDA TYRMANDA (1920-1985), pisarza i publicysty; 16 V — 75 rocznica urodzin.

21 III — 310 rocznica urodzin JANA SEBASTIANA BACHA (1685-1750), wybitnego kompozytora niemieckiego; 28 VII — 245 rocznica śmierci.

24 III — 90 rocznica śmierci JULES'A VERNE'A (1828-1905), pisarza francuskiego.

25 III — 90 rocznica urodzin KAROLA OLGIERDA BORCHARDTA (1905-1986), pisarza i marynarza.

2 IV — 190 rocznica urodzin HANSA CHRISTIANA ANDERSENA (1805-1875), bajkopisarza duńskiego; 4 VII — 120 rocznica śmierci.

4 IV — 15 rocznica śmierci WŁADYSŁAWA TATARKIEWICZA (1886-1980), historyka filozofii, historyka sztuki.

12 IV — 75 rocznica urodzin ANNY KAMIENSKIEJ (1920-1986), poetki, tłumaczki, eseistki.

13 IV — 300 rocznica śmierci JEANA DE LA FONTAINE'A (1621-1695), poety francuskiego.

15 IV — 130 rocznica urodzin OLGII BOZNAŃSKIEJ (1865-1940, malarki; 26 X — 55 rocznica śmierci.

16 IV — 80 rocznica urodzin TADEUSZA KANTORA (1915-1990), malarza, reżysera, teoretyka teatru, twórcy Teatru „Cricot 2”; 8 XII — 5 rocznica śmierci.

20 IV — 50 rocznica śmierci WACŁAWA SIEROSZEWSKIEGO (1858-1945), prozaika, eseisty, autora sztuk scenicznych.

20 IV — 85 rocznica urodzin JANA DOBRACZYŃSKIEGO (1910-1994), powieściopisarza i publicysty.

20 IV — 90 rocznica urodzin HANNY JANUSZEWSKIEJ (1905-1980), pisarki i tłumaczki; 18 VII — 15 rocznica śmierci.

21 IV — 85 rocznica śmierci MARKA TWAINA (1835-1910), wybitnego pisarza amerykańskiego; 30 XI — 160 rocznica urodzin.

27 IV — 90 rocznica urodzin JULIANA STRYJKOWSKIEGO, pisarza i eseisty.

1 V — 95 rocznica urodzin ALEKSANDRA WATA (1900-1967), poety i prozaika.

11 V — 100 rocznica urodzin JANA PARANDOWSKIEGO (1895-1978), pisarza, znawcy antyku.

12 V — 60 rocznica śmierci JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO (1867-1935), naczelnika państwa, od 1922 marszałka Polski.

18 V — 85 rocznica śmierci ELIZY ORZESZKOWEJ (1841-1910), pisarki.

19 V — 25 rocznica śmierci TADEUSZA BREZY (1905-1970), pisarza i dyplomaty; 31 XII — 90 rocznica urodzin.

19 V — 30 rocznica śmierci MARII DĄBROWSKIEJ (1889-1965), powieściopisarki, autorki opowiadań i esejów.

21 V — 25 rocznica śmierci LEONIDA TELIGI (1917-1970), żeglarza, lotnika, dziennikarza, pierwszego Polaka, który odbył samotnie rejs dookoła świata.

9 VI — 125 rocznica śmierci CHARLES'A DICKENSA (1812-1870), pisarza angielskiego.

13 VI — 45 rocznica śmierci KSAWEREGO PRUSZYŃSKIEGO (1907-1950), pisarza i dziennikarza.

26 VI — 65 rocznica urodzin SŁAWOMIRA MROŻKA, dramaturga, pisarza i publicysty.

29 VI — 95 rocznica urodzin ANTOINE'A DE SAINT-EXUPÉRY (1900-1944), pisarza francuskiego, lotnika.

29 VI — 10 rocznica śmierci ANDRZEJA KŁOWSKIEGO (1928-1985), krytyka literackiego, prozaika, eseisty.

2 VII — 30 rocznica śmierci WILHELMMA MACHA (1917-1965), pisarza, krytyka literackiego, eseisty.

7 VII — 65 rocznica śmierci ARTHURA CONAN DOYLE'A (1859-1930), pisarza angielskiego.

9 VII — 50 rocznica śmierci MARII JASNORZEWSKIEJ-PAWLIKOWSKIEJ (1893-1945), poetki i dramatopisarki.

9 VII — 60 rocznica urodzin HALINY POŚWIATOWSKIEJ (1935-1967), poetki.

13 VII — 60 rocznica urodzin JAROSŁAWA MARKA RYMKIEWICZA, poety, dramatopisarza, krytyka literackiego, tłumacza.

19 VII — 45 rocznica śmierci JANA ANTONIEGO GRABOWSKIEGO (1882-1950), pisarza, autora popularnych opowiadań dla dzieci o zwierzętach.

9 VIII — 80 rocznica śmierci JERZEGO ŻUŁAWSKIEGO (1874-1915), pisarza, tłumacza i eseisty.

15 VIII — 95 rocznica urodzin JANA BRZECHWY (1900-1966), poety i pisarza.

18 VIII — 145 rocznica śmierci HONORÉ DE BALZACA (1799-1850), pisarza francuskiego.

19 VIII — 25 rocznica śmierci PAWŁA JASIEŃCZY (właśc. Leon Lech Beynar) (1909-1970), pisarza, historyka, publicysty.

26 VIII — 115 rocznica urodzin GUILLAUME APOLLINAIRE'A (1880-1918) poety francuskiego.

27 VIII — 110 rocznica urodzin PIOTRA CHOYNOWSKIEGO (1885-1935), autora opowiadań i powieści; 26 XI — 60 rocznica śmierci.

8 IX — 75 rocznica urodzin LESŁAWA MARIANA BARTELSKIEGO (1920), poety, prozaika, eseisty i publicysty.

12 IX — 25 rocznica śmierci JANA IZYDORA SZTAUDYNGERA (1904-1970), poety, satyryka.

21 IX — 150 rocznica śmierci KLEMENTYNY Z TAŃSKICH HOFFMANNOWEJ (1798-1845), pierwszej w Polsce autorki książek dla dzieci.

25 IX — 230 rocznica urodzin MICHAŁA KLEOFASA OGIŃSKIEGO (1765-1833), kompozytora.

29 IX — 40 rocznica śmierci LUCYNY KRZEMIENIECKIEJ (1907-1955), pisarki dla dzieci.

1 X — 125 rocznica urodzin STEFANII SEMPOŁOWSKIEJ (1870-1944), publicystki i powieściopisarki, pedagoga.

3 X — 100 rocznica urodzin SIERGIEJA JESIENINA (1895-1925), poety rosyjskiego; 28 XII — 70 rocznica śmierci.

6 X — 25 rocznica śmierci JULIANA PRZYBOSIA (1901-1970), poety.

8 X — 85 rocznica śmierci MARII KONOPNICKIEJ (1842-1910), poetki, nowelistki, pisarki dla dzieci, tłumaczki.

15 X — 100 rocznica urodzin ANTONIEGO SŁONIMSKIEGO (1895-1976), poety, dramaturga, krytyka, felietonisty i eseisty.

20 X — 120 rocznica urodzin JANINY MORTKOWICZOWEJ (1875-1960), prozaika, tłumaczki, redaktorki czasopism dla dzieci i młodzieży; 27 XII — 35 rocznica śmierci.

3 XI — 25 rocznica śmierci WŁADYSŁAWA JANA GRABSKIEGO (1901-1970), powieściopisarza, poety, historyka.

11 XI — 65 rocznica urodzin TADEUSZA NOWAKA, pisarza i poety.

20 XI — 70 rocznica śmierci STEFANA ŻEROMSKIEGO (1864-1925), powieściopisarza, nowelisty, dramaturga.

20 XI — 85 rocznica śmierci LWA TOŁSTOJA (1828-1910), wielkiego pisarza rosyjskiego, myśliciela.

24 XI — 120 rocznica urodzin XAWEREGO DUNIKOWSKIEGO (1875-1964), rzeźbiarza.

26 XI — 140 rocznica śmierci ADAMA MICKIEWICZA (1798-1855), poety, dramaturga, publicysty.

9 XII — 10 rocznica śmierci IRENEUSZA IREDYŃSKIEGO (1939-1985), poety, prozaika i dramaturga.

29 XII — 175 rocznica urodzin TYTUSA CHAŁUBIŃSKIEGO (1820-1889), lekarza, „odkrywcy” Zakopanego.

30 XII — 130 rocznica urodzin RUDYARDA KIPLINGA (1865-1936), angielskiego powieściopisarza i poety.

INFORMACJE • POGŁOSKI • DONOSY • INFORMACJE • POGŁOSKI

Przegląd Biblioteczny 1994 z. 1/2 ok. jednej trzeciej objętości poświęca na przegląd dokonanych bibliotek w tworzeniu powstającego w Polsce pierwszego systemu międzybibliotecznego. Uczestniczą w nim: Biblioteka Jagiellońska, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Gdańskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu. Pod nagłówkiem „VTLs w bibliotekach” piszą: Krzysztof Zamorski — „Rozważania wokół automatyzacji Biblioteki Jagiellońskiej”, Ewa Chrzan, Jadwiga Łuszczynska — „Komputeryzacja w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Gdańskiego”, Maria Burchard — „Problemy komputeryzacji bibliotek na podstawie doświadczeń Biblioteki Głównej w Warszawie”, Anna Paluszkie wicz — „Wybór zintegrowanego systemu bibliotecznego i inne decyzje z tym związane”, Jadwiga Kosek, Ewa Dobrzyńska-Lankosz — „Kilka uwag na temat komputeryzacji bibliotek na podstawie doświadczeń Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej”, Anna Paluszkie wicz — „Formaty USMARC wykorzystywane w zautomatyzowanych systemach bibliotecznych”, Teresa Głowacka — „Język haseł przedmiotowych dla katalogów online bibliotek akademickich,

Jurand B. Czermiński — „Systemy i sieci komputerowe”. Z komputeryzacją wiąże się też artykuły: Marii Sliwińskiej — „Zmiany organizacyjne w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, Wojciecha Sachwanowicza i Marii Sliwińskiej — „Proces decyzyjny Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu w zakresie wyboru systemu komputerowego, Mirosława Górnego — „Kooperacyjne i bierne formy opracowywania zbiorów bibliotecznych”, Barbary Zakrzewskiej-Nikiporczyk — „Technologia multimedialna — przyszłość działalności informacyjnej bibliotek.

Ponadto doniesienia, komunikaty, sprawozdania, przegląd piśmiennictwa. W rubryce Życia SBP — materiały sprawozdawcze za okres 19 V — 31 XII 1993. Biogramy: Ewy Palikowskiej (Krystyna Kuźmińska), Wacława Sokolowskiego (Maria Gołaska, Maria Rakowska), Marii Manteufflowej (Mirosława Kocięcka).

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gdańsku nosi od września imię Josepha Conrada-Korzeniowskiego. Uroczystości towarzyszyła międzynarodowa sesja konradowska — „Joseph Conrad-Korzeniowski pisarzem wielu kultur”.

LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA

kalendarz rocznic 1995

4 I

ALBERT CAMUS

35 rocznica śmierci — 1960

NAGRODA NOBLA 1957

Urodził się 7 XI 1913, francuski pisarz i myśliciel, autor powieści, dramatów, esejów filozoficznych. Szukał rozwiązania problemów moralnych odwołując się do egzystencjalizmu. Zginął tragicznie.

Człowiek zbuntowany 1951 (wyd. pol. 1958)

Dżuma 1947 (wyd. pol. 1957)

Eseje 1962-1965 (wyd. pol. 1971)

Mit Syzyfa 1942 (wyd. pol. 1971)

Obcy 1942 (wyd. pol. 1958)

Upadek 1956 (wyd. pol. 1957)

Wygnanie i królestwo 1957 (wyd. pol. 1958)

4 I

THOMAS STEARNS ELIOT

30 rocznica śmierci — 1965

NAGRODA NOBLA 1948

Urodził się 26 VIII 1888, poeta, dramaturg, eseista angielski. Jeden z głównych nowatorów poezji XX w. W jego poematach ukazany jest świat cywilizacji i zagubiony w nim człowiek, którego nurtują dramatyczne pytania moralne.

Jałowa ziemia 1922 (wyd. pol. 1946)

Mord w katedrze 1935 (wyd. pol. 1976)

Poezje wybrane 1943 (wyd. pol. 1960)

Szkice krytyczne (wyd. pol. 1972)

Szkice literackie (wyd. pol. 1963)

Wiesze o kotach (wyd. pol. 1970)

Wydór dramatów (wyd. pol. 1982)

23 I

DEREK WALCOTT

65 rocznica urodzin — 1930

NAGRODA NOBLA 1992

Poeta, dramaturg karaibsko-brytyjski. Jego poetycką twórczość charakteryzuje przemieszanie elementów anglo-amerykańskich, europejskich, a zwłaszcza karaibskich.

W Polsce utwory Walcotta drukowane były w czasopiśmie.

24 I

WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL

30 rocznica śmierci — 1965

NAGRODA NOBLA 1953

2 II

BETRAND ARTHUR RUSSELL

25 rocznica śmierci — 1970

NAGRODA NOBLA 1950

Urodził się 18 V 1872, angielski logik, matematyk, filozof i myśliciel, działacz społeczny i eseista. Jeden z głównych przedstawicieli racjonalizmu i humanizmu, rzecznik rozbrojenia atomowego i pokojowego współistnienia.

Autobiografia. 1872-1914 (wyd. pol. 1971)

Drogi do wolności (wyd. pol. 1987)

Małżeństwo i moralność 1929 (wyd. pol. 1931)

Szkice sceptyczne 1928 (wyd. pol. 1957)

Wstęp do filozofii matematyki 1919 (wyd. pol. 1958)

Wychowanie a ustroj społeczny 1932 (wyd. pol. 1933)

Zarys filozofii 1927 (wyd. pol. 1939)

Zbrodnie wojenne w Wietnamie 1967 (wyd. pol. 1969)

I II

SINCLAIR LEWIS

110 rocznica urodzin — 1885

NAGRODA NOBLA 1930

Zmarł 10 I 1951, powieściopisarz i nowelista amerykański, autor powieści obyczajowych obnażających wady amerykańskiego społeczeństwa, porównywany do Charles'a Dickensa.

Babbitt 1922 (wyd. pol. 1927)

Elmer Gantry 1927 (wyd. pol. 1959)

Królewska krew 1947 (wyd. pol. 1949-1950)

Małżeństwa 1945 (wyd. pol. 1947)

Ulica Główna 1920 (wyd. pol. 1933)

10 II

BORIS LEONIDOWICZ PASTERNAK

105 rocznica urodzin — 1890

35 rocznica śmierci — 30 V 1960
NAGRODA NOBLA 1958 — nie
przyjęta

Poeta i prozaik rosyjski, wyróżnio-
ny literacką Nagrodą Nobla za „zna-
czące osiągnięcia we współczesnej po-
ezji lirycznej, a także za kontynuowa-
nie tradycji wielkiej prozy epickiej”.

Doktor Żywago 1957 (wyd. pol. 1959 Pa-
ryż)

Drogi napowietrzne i inne utwory (wyd.
pol. 1973)

Poezje (wyd. pol. 1962)

17 II SZEMUEL JOSEF AGNON
właśc. Samuel Josef Czaczkes
25 rocznica śmierci — 1970
NAGRODA NOBLA 1966

Urodził się 17 VII 1888, pisarz iz-
raelski tworzący w języku hebrajskim,
autor kilkunastu powieści i opowiadań
pisanych świadomie archaizowanym
językiem, obrazującym głównie środo-
wiska chasydzkie XIX/XX w. Nagrodę
otrzymał wspólnie z Nelly Sachs.

W Polsce utwory Agnona drukowane
były w czasopiśmie.

29 II JORGOS SEFERIS właśc.
J. Stilianos Seferiadis
95 rocznica urodzin — 1900
NAGRODA NOBLA 1963

Zmarł 20 IX 1971, grecki poeta,
eseista. Uehonorowany Nagrodą Nobla
„za wybitne utwory liryczne oddające
pokłon światu starożytnych Hellenów”.

W Polsce przekłady wierszy na łamach
czasopism.

13 III IVO ANDRIĆ
20 rocznica śmierci — 1975
NAGRODA NOBLA 1961

Urodził się 10 X 1892, powieściopi-
sarz, nowelista i poeta jugosłowiański.
Twórczość jego dotyczy problemów
ogólnoludzkich, sensu życia, osadzo-
nych w historii.

Ex Ponto 1918 (wyd. pol. 1985)

Konsulowie ich cesarskich mości 1945
(wyd. pol. 1960)

Most na Drinie 1945 (wyd. pol. 1956)

Nowele (wyd. pol. 1937)

Opowiadania o bracie Piotrze (wyd. pol.
1977)

Panna 1945 (wyd. pol. 1962)

Pragnienie 1920 (wyd. pol. 1957)

Przekłete podwórze 1954 (wyd. pol. 1959)

Wakacje na południu (wyd. pol. 1936)

15 III PAUL HEYSE
165 rocznica urodzin — 1830
NAGRODA NOBLA 1910

Zmarł 2 IV 1914, poeta, powie-
ściopisarz, dramaturg i nowelista nie-
miecki. Literacką Nagrodę Nobla
otrzymał za „artyzm i idealizm, które
demonstrował na przestrzeni całej
swojej długiej i płodnej twórczo dro-
gi”.

Cztery kobiety (wyd. pol. 1928)

Wesele na Capri. Nowele włoskie (wyd.
pol. 1924)

16 III SELMA LAGERLÖF
55 rocznica śmierci — 1940
NAGRODA NOBLA 1909

Urodziła się 20 XI 1858, pisarka
szwedzka, jedna z czołowych przed-
stawicielek neoromantyzmu szwedz-
kiego. W twórczości głosiła humanizm
i wiarę w ideały chrześcijańskie, czer-
piąc z tradycji ludowych i baśni.

Cudowna podróż 1906-1907 (wyd. pol.
1920)

Ziwy antychrysta 1897 (wyd. pol. 1909)

Gösta Berling 1891 (wyd. pol. 1905)

Jerozolima 1901-1902 (wyd. pol. 1908)

Legendy Chrystusowe 1904 (wyd. pol.
1905)

Tętniące serce 1914 (wyd. pol. 1922)

26 IV BJØRNSTJERNE MARTINUS
BJØRNSEN
85 rocznica śmierci — 1910
NAGRODA NOBLA 1903

Urodził się 8 XII 1832, powieściopi-
sarz, dramaturg, poeta, publicysta
i polityk norweski. Nagrodzony za
„talent epicki i dramatyczny” oraz
„szlachetnie podniosłą i różnorodną
poezję”.

Dziewczę ze Słonecznego Wzgórza 1857
(wyd. pol. 1922 tyt. oryg.)

Na hożej drodze 1892 (wyd. pol. 1895)

Ryhaczka 1868 (wyd. pol. 1910)

12 V NELLY SACHS
25 rocznica śmierci — 1970
NAGRODA NOBLA 1966

Urodziła się 10 XII 1891, poetka
niemiecka pochodzenia żydowskiego
zamieszkała w Szwecji. Nagrodzona
Nagrodą Nobla wspólnie z Szemuelem
Agnonem za „wybitne utwory liryczne
i dramatyczne analizujące los narodu
żydowskiego”.

20 V VERNER VON HEIDENSTAM
55 rocznica śmierci — 1940
NAGRODA NOBLA 1916

Urodził się 6 VII 1859, poeta i prozaik szwedzki, jeden z głównych przedstawicieli neoromantyzmu w literaturze szwedzkiej. Za życia uważany za najwybitniejszego obok Strindberga poetę szwedzkiego, a dziś niemal całkowicie zapomniany.

24 V JOSIF BRODSKI
55 rocznica urodzin — 1940
NAGRODA NOBLA 1987

Poeta i eseista rosyjski mieszkający od 1972 w Stanach Zjednoczonych. Jego poezja ma charakter liryki osobistej i filozoficznej nawiązującej do form klasycznych i historii starożytnej Grecji, Persji, Rzymu.

Lustro weneckie (wyd. pol. 1993)
Marmur 1984 (wyd. pol. 1993)
Mniej niż ktoś 1986 (wyd. pol. 1989)
Wiersze i poematy (wyd. pol. 1979)

24 V MICHAİL ALEKSANDROWICZ SOŁOCHOW
90 rocznica urodzin — 1905
NAGRODA NOBLA 1965

Zmarł 21 II 1984, powieściopisarz i publicysta rosyjski. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „siłę artystyczną i prawdziwość epopei o dońskim kozactwie w przełomowych dla Rosji czasach”.

Cichy Don 1928-1940 (wyd. pol. 1934-1938, całość 1946-1948)
Los człowieka 1957 (wyd. pol. 1960)
Opowiadania znad Donu 1926 (wyd. pol. 1958)
Słowo o ojczyźnie 1951 (wyd. pol. 1951)
Zorany ugór 1932, 1960 (wyd. pol. 1949, 1961)

6 VI THOMAS MANN
120 rocznica urodzin — 1875
40 rocznica śmierci 12 VIII 1955
NAGRODA NOBLA 1929

Prozaik i eseista niemiecki, autor niezwykłe głębokich wypowiedzi o polityce, filozofii i sztuce. Sam pisarz określał siebie mianem „kronikarza i analizatora dekadencji”.

Buddenbrookowie 1901 (wyd. pol. 1931)
Czarodziejska góra 1924 (wyd. pol. 1930)
Doktor Faustus 1947 (wyd. pol. 1960)
Eseje (wyd. pol. 1964)
Jak powstał doktor Faustus? Powieść o powieści 1949 (wyd. pol. 1960)

Józef i jego bracia 1933-1943 (wyd. pol. 1961)
Listy. 1889-1936 (wyd. pol. 1966-1973)
Lotta w Weimarze 1939 (wyd. pol. 1958)
Oszukana 1953 (wyd. pol. 1958)
Wybór nowel i esejów (wyd. pol. 1975)
Wybraniec 1951 (wyd. pol. 1960)
Wyznania hochsztaplera Feliksa Krulla 1954 (wyd. pol. 1957)

10 VI SAUL BELLOW
80 rocznica urodzin — 1915
NAGRODA NOBLA 1976

Powieściopisarz amerykański. Podejmuje problematykę moralno-psychologiczną. Uznawany jest za jednego z głównych przedstawicieli tzw. „nurtu żydowskiego” literatury amerykańskiej.

Der Humboldt 1975 (wyd. pol. 1982)
Henderson, król deszczu 1953 (wyd. pol. 1983)
Ilerzog 1964 (wyd. pol. 1971)
Korzystaj z dnia 1956 (wyd. pol. 1969)
Przypadki Angiego Marcha 1953 (wyd. pol. 1990)

21 VI JEAN PAUL SARTRE
90 rocznica urodzin — 1905
15 rocznica śmierci — 15 V 1980
NAGRODA NOBLA 1964 — nie przyjęta

Powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof francuski, uznawany za duchowego przywódcę francuskich egzystencjalistów.

Czym jest literatura? 1947 (wyd. pol. 1968)
Dramaty—Muchy. Przy drzwiach zamkniętych. Ludacznicza z zasadami. Niekrasow 1949, 1946, 1946, 1955 (wyd. pol. 1957)
Drogi wolności 1945-1949 (wyd. pol. 1957-1958)
Marksizm i egzystencjalizm (wyd. pol. 1983)
Mdłości 1938 (wyd. pol. 1974)
Mur 1939 (wyd. pol. 1958)
Rozważania o kwestii żydowskiej 1946 (wyd. pol. 1957)
Słowa 1964 (wyd. pol. 1968)
Wyobrażenie. Fenomenologiczna psychologia wyobraźni 1940 (wyd. pol. 1970)

16 VII HEINRICH BÖLL
10 rocznica śmierci — 1985
NAGRODA NOBLA 1972

Prozaik niemiecki. Nagrodę Nobla otrzymał za „twórczość, która stała się ważnym wkładem w odrodzenie niemieckiej literatury”; nazywamy „sumieniem narodu”, poruszał w swoich utworach problemy moralne jednostki.

Bilard o wół do dziesiątej 1959 (wyd. pol. 1961)
Gdzie byleś Adamie? 1951 (wyd. pol. 1957)
I nie poskarżył się ani jednym słowem 1953 (wyd. pol. 1956)
Koniec podróży służbowej 1966 (wyd. pol. 1969)
Nie strzeżone progi 1954 (wyd. pol. 1957)
Opuszczenie oddziału 1964 (wyd. pol. 1970)
Portret grupowy z damą 1971 (wyd. pol. 1993)
Śmierć Lohengrina i inne opowiadania (wyd. pol. 1977)
Utracona cześć Katarzyny Blum 1974 (wyd. pol. 1976)
Zwierzenia kłowna 1963 (wyd. pol. 1968)

25 VII ELIAS CANETTI

90 rocznica urodzin — 1905
NAGRODA NOBLA 1981

Zmarł 14 VIII 1994; poeta i dramaturg austriacki, Nagrodę Nobla otrzymał za „utwory odznaczające się światopoglądowym bogactwem i siłą artystyczną”.

Auto de fé 1935 (wyd. pol. 1966)
Głosy Marrakeszu 1968 (wyd. pol. 1977)
Gra oczu 1985 (wyd. pol. 1991)
Ocalony język 1977 (wyd. pol. 1981)
Pochodnia w uchu 1980 (wyd. pol. 1986)

27 VII GIOSUÈ CARDUCCI

pseud. *Enotrio Romano*
160 rocznica urodzin — 1835
NAGRODA NOBLA 1906

Zmarł 16 II 1907, poeta i krytyk włoski, autor licznych traktatów i szkiców na tematy naukowe, literackie, polityczne.

Ody barbarzyńskie 1877-1889 (wyd. pol. 1923)
O rozwoju literatury narodowej 1868-1871 (wyd. pol. 1914)

29 VII EYVIND JOHNSON

95 rocznica urodzin — 1900
NAGRODA NOBLA 1974

Zmarł 25 VIII 1976, prozaik szwedzki, wyróżniony Nagrodą Nobla wspólnie z innym pisarzem szwedzkim, H. Martinsonem, za „sztukę powieściową przeglądającą się w czasie i przestrzeni i służącą wolności”.

Chmury nad Metapontem 1957 (wyd. pol. 1981)
Czas jego wysokości 1960 (wyd. pol. 1976)
Fale przyboju 1946 (wyd. pol. 1975)
Powieść o Olofie 1937 (wyd. pol. 1977)

1 IX FRANÇOIS MAURIAU

25 rocznica śmierci — 1970
110 rocznica urodzin — 11 X 1885
NAGRODA NOBLA 1952

Powieściopisarz, poeta i dramaturg francuski o bardzo bogatym dorobku literackim. Twórczość jego charakteryzuje się treściami moralnymi i chrześcijańskimi.

Bóg i złoty cielec 1921 (wyd. pol. 1958)
Ciało i krew 1920 (wyd. pol. 1947)
Cierpienia i szczęście chrześcijanina 1930 (wyd. pol. 1958)
Faryzeuszka 1941 (wyd. pol. 1956)
Galilaj 1951 (wyd. pol. 1959)
Genitrix 1923 (wyd. pol. 1936)
Jagnię 1954 (wyd. pol. 1958)
Kłehowisko żmij 1932 (wyd. pol. 1932)
Koniec nocy 1935 (wyd. pol. 1956)
Listy 1904-1969 (wyd. pol. 1989)
Pamiętnik życia wewnętrznego 1959 (wyd. pol. 1964)
Nowy pamiętnik życia wewnętrznego 1965 (wyd. pol. 1967)
Pustynia miłości 1925 (wyd. pol. 1934)
Teresa Desqueyroux 1927 (wyd. pol. 1930)
Uprzywilejowani 1921 (wyd. pol. 1958)
Życie Jezusa 1936 (wyd. pol. 1937)
Życie Racine'a 1928 (wyd. pol. 1959)

8 IX FRÉDÉRIC MISTRAL

165 rocznica urodzin — 1830
NAGRODA NOBLA 1904

Zmarł 25 III 1914, poeta i pisarz prowansalski. Tematyka jego utworów skierowana jest na folklor i tradycje Prowansji.

Mireio 1859 (wyd. pol. 1897)
Pamiętniki i opowiesci. Moje początki 1906 (wyd. pol. 1959)

20 IX SAINT-JOHN PERSE właśc.

Alexis Saint-Léger Léger
20 rocznica śmierci — 1975
NAGRODA NOBLA 1960

Urodził się 31 V 1887, poeta francuski, który odrębność uzyskał dzięki subtelnej rytmice utworów i umiejętnemu stosowaniu symboliki.

Anabaza (wyd. pol. 1980)

25 IX JOHANNES VILHELM JENSEN

45 rocznica śmierci — 1950
NAGRODA NOBLA 1944

Urodził się 20 I 1873, prozaik i poeta duński. Nagrodę Nobla otrzymał za „rzadko spotykaną siłę i bogactwo poetyckiej wyobraźni połączone z duchowym umiłowaniem nauki i odrębności stylu twórczego”.

Lodowiec. Nowy mit o pierwszym człowieku 1908 (wyd. pol. 1932)
Pani d'Ora 1904 (wyd. pol. 1914)
Upadek króla 1899-1902 (wyd. pol. 1971)

22 X IWAN ALEKSIEJEWICZ BUNIN

125 rocznica urodzin — 1870

NAGRODA NOBLA 1933

Zmarł 8 XI 1953, rosyjski poeta, nowelista, mistrz krótkich form literackich ukazujących świat ginących dworów ziemiańskich, sytuację wsi pańszczyźnianej oraz zawierających wnikliwą analizę „ujemnych cech duszy rosyjskiej”.

Cienne aleje i inne opowiadania 1943 (wyd. pol. 1981)

Czara życia 1914 (wyd. pol. 1957)

Pan z San Francisco 1915 (1934)

Poezje (wyd. pol. 1979)

Róża Jerycha (wyd. pol. 1976)

Wiś 1910 (wyd. pol. 1934)

Życie Arsieniewa 1928 (wyd. pol. 1965)

2 XI GEORGE BERNARD SHAW

45 rocznica śmierci — 1950
NAGRODA NOBLA 1925

Urodził się 26 VII 1856, dramaturg i prozaik angielski pochodzenia irlandzkiego. Wielki kpiarz, obdarzony poczuciem humoru, uważany jest za twórcę nowoczesnej komedii konwersacyjnej.

Cezar i Kleopatra 1898 (wyst. pol. 1921)

Dom serc złamanych 1919 (wyst. pol. 1930)

Kandyda 1898 (wyst. pol. 1906)

Kwintensencja ihsenizmu 1891 (wyst. pol. 1960)

Major Barbara 1905 (wyst. pol. 1910)

Pigmalion 1913 (wyst. pol. 1914)

Profesja pani Warren 1898 (wyst. pol. 1904)

Szczygli zaulek 1892 (wyst. pol. 1908)

Święta Joanna 1923 (wyst. pol. 1924)

Uczeń diabła 1897 (wyst. pol. 1903)

Żołnierz i bohater 1894 (wyst. pol. 1904)

5 XII WŁADYSŁAW STANISŁAW REYMONT

70 rocznica śmierci — 1925
NAGRODA NOBLA 1924

Urodził się 7 V 1867, pisarz i publicysta polski. Nagrodę Nobla otrzymał za wielki cykl epicki *Chłopi*, ukazujący wszechstronnie i barwnie obraz życia zbiorowości wsi Lipce.

Chłopi 1904-1909

Fermenty 1897

Komediantka 1896

Rok 1794 1913-1918

Ziemia obiecana 1899

30 XII RUDYARD KIPLING

130 rocznica urodzin — 1865
NAGRODA NOBLA 1907

Zmarł 18 I 1936, powieściopisarz, nowelista i poeta angielski, autor powieści dla młodzieży. Doceniony przez Akademię Szwedzką za „zmysł obserwacyjny, dojrzałość idei i wybitny talent prozatorski”.

Kim 1901 (wyd. pol. 1902)

Księga dżungli 1894 (wyd. pol. 1900)

Druga księga dżungli 1895 (wyd. pol. 1902)

Puk z Pukowej Górki 1906 (wyd. pol. 1924)

Stalky i spółka 1899 (wyd. pol. 1923)

Tukie sobie bajeczki 1902 (wyd. pol. 1903)

GRAŻYNA BILSKA

INFORMACJE • POGŁOSKI • DONOSY • INFORMACJE • POGŁOSKI

Ogólnopolska konferencja kierowników działów instrukcyjno-metodycznych, zorganizowana przez Zarząd Główny SBP i Zarząd Okręgu SBP w Kielcach oraz Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, odbyła się w Czedyni k. Kielc w dniach 18-20 IX. Referaty wygłosili: dr Stanisław Czajka — „SBP wobec ustawy o bibliotekach”, prof. Jadwiga Kołodziejska — „Czekając na pogodę dla bibliotek, dr. Maria Grobelna-Chełmińska — „Polityka biblioteczna w wybranych krajach zachodnich”, dr Jerzy Maj — „Biblioteki publiczne w Polsce w latach 1945-1990, wybrane zagadnienia”, mgr Krystyna Kuźmińska — „Działy instrukcyjno-metodyczne wojewódzkich bibliotek publicznych, stan i działalność”, mgr Wojciech Szymański — „Pozainstrukcyjne role WBP wobec publicznych bibliotek samorządowych”.

Krystyna Kuźmińska — „Jak nas widzą i czego od nas oczekują bibliotekarze z gmin”. Kwestię: „Kryzys czy potrzeba działalności instrukcyjnej” rozpatrzyli panowie: Władysław Michnal, Franciszek Łozowski i Andrzej Baumgart.

Wągrowiec — Miejska Biblioteka Publiczna otrzymała nową siedzibę przy ul. Z. Piątkowskiego. Uroczystość otwarcia odbyła się 23 IX.

Radom — Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich wydała przy pomocy finansowej wojewody radomskiego *Informator* z kolorowymi ilustracjami, starannie opracowany, z tekstami w jęz. angielskim i niemieckim.

LIST DO SPOŁECZNOŚCI BIBLIOTEKARSKIEJ

Drogie Koleżanki i Koledzy!

Dyrekcja Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, wraz z całą społecznością bibliotecarską naszego Uniwersytetu, zwraca się do Was ze szczególnego rodzaju prośbą.

Pracownica naszego Oddziału Gromadzenia Zbiorów, kustosz mgr Maria Jastrzębska, uległa w ubiegłym roku rzadko spotykanej chorobie. Wskutek zatoru w naczyniach krwionośnych zasilających cały układ wegetatywny zaczęło obumierać jelito cienkie. Ponieważ zatoru nie udało się lekarzom zlikwidować, jelito całkowicie obumarło. W trzech niezwykle ciężkich operacjach usunięto je, naszej Koleżance uratowano życie, lecz operacje te pociągnęły za sobą ciężkie następstwa. Zaczęło się ostre, ropne zapalenie jamy brzusznej. I ten stan lekarze pokonali przez stosowanie różnego rodzaju antybiotyków. Niestety wskutek użycia ich ogromnej ilości, w organizmie Marii rozwinęła się grzybica, która zaatakowała oczy. Dzisiaj nasza Koleżanka, odżywiana pozajelitowo (codzienne kroplówki), stoi przed perspektywą całkowitej utraty wzroku. Grzybica bowiem usadowiła się pod siatkówką obu oczu. Leczenie przez specjalistów Centralnego Szpitala Klinicznego Akademii Medycznej w Warszawie nie dało pozytywnych rezultatów. Jedynym sposobem uratowania wzroku jest przeprowadzenie operacji okulistycznej wymagającej skomplikowanej aparatury niedostępnej w kraju. Koszt takiej operacji w RFN lub Holandii wynosi ok. 30.000 USD. Uzyskanie tej kwoty przekracza możliwości każdej przeciętnej polskiej rodziny. Maria jest mężatką; ona sama, mąż — młody pracownik naukowy i 5-letnia córeczka Basia, przeżywają ogromny dramat.

Zdajemy sobie sprawę, że jeśli naszej Koleżance nie udzielimy szybkiej pomocy, straci ona całkowicie i bezpowrotnie wzrok. Jej życie stanie się nie do zniesienia, bo kto podczas nieobecności męża będzie w stanie przygotować jej codziennie wszystkie składniki sztucznego pożywienia, kto podłączy kroplówkę do zaszczerpnego pod skórą aparatu? Postanowiliśmy naszą Koleżankę ratować. Za zgodą Fundacji Uniwersytetu Warszawskiego otworzyliśmy dla niej konto, na które zbieramy pieniądze potrzebne do przeprowadzenia operacji oczu. Suma jest duża, a nas na Uniwersytecie znowu nie tak wielu. Znana jest sytuacja materialna nas wszystkich, ale wierzymy, że wspólnym wysiłkiem całej społeczności zawodowej, Was wszystkich, możemy jej pomóc, możemy uczynić dobro. Dlatego zwracamy się do Was wszystkich z gorącą prośbą: **p o m o ż c i e !**

Im szybciej zbierzemy kwotę niezbędną do przeprowadzenia operacji, tym większe są szanse uratowania wzroku naszej Koleżance. Z góry dziękujemy za zaangażowanie i za każdą złotówkę przekazaną na nasze konto:

Fundacja Uniwersytetu Warszawskiego
PKO BP X Oddział w Warszawie,
Nr 1603 - 570024 - 132 - 3 „Maria Jastrzębska”

Dyrektor
B.U.W.
dr Henryk Hollender

Kierownik Oddziału Gromadzenia Zbiorów
B.U.W.
dr Stanisław Kamiński

Za społeczność bibliotecarską
B.U.W.
Maria Tyszkowa

U W A G A !

Prenumerata „PRZEGLĄDU BIBLIOTECZNEGO”

➤ Poczawszy od zeszytu 3/4 za 1994 r. zamówienia na prenumeratę przyjmuje wyłącznie redakcja. Adres:

Biblioteka PAN w Warszawie PKiN VI p.
00-901 Warszawa
tel. 656-66-00, 20-33-02

W każdym zeszycie podajemy informację o zawartości i cenie zeszytu następnego. W 1995 r. planujemy wydanie jednego zeszytu podwójnego (125 000 zł) i dwóch zeszytów kwartalnych (70 000 zł i 80 000 zł).

Zamówienia prosimy składać do końca roku lub półrocza poprzedzającego prenumeratę. Formy płatności:

- przedpłata na dowolny okres,
- za zaliczeniem pocztowym.

Nasze konto: ZAP-PAN PBK XIII O/W-wa 370044-8572-139-1
z dopiskiem: „Prz. Bibl.”

WSPANIAŁY PREZENT GWIAZDKOWY

Ignacy Jan PADEREWSKI

„Chopin”

Nota edytorska i red.: Andrzej Piber. Przedmowa Jerzy Jasieński. Wydawca: SBP przy współpracy Biblioteki Narodowej, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Książnicy Miejskiej im. M. Kopernika w Toruniu, 1991, 52 s., il.

Pierwsze, powojenne bibliofilskie wydanie lwowskiej mowy Paderewskiego z 1910 r., wygłoszonej z okazji stulecia urodzin Chopina. Teksty w języku polskim według wydania warszawskiego z r. 1926 oraz w języku francuskim i angielskim według wydania paryskiego i londyńskiego z r. 1911 w przekładzie de Paula Cazine i Laurence Alma Tadema, zasłużonych tłumaczy literatury polskiej. Książka wydana w pięćdziesiątą rocznicę zgonu Ignacego J. Paderewskiego jest jednym z najbardziej godnych świadectw uznania dla Chopina, złożonym przez genialnego pianistę-wirtuoza i męża stanu.

Książka ta spotkała się z życzliwym odzewem prasy i środowisk kulturalnych w naszym kraju i za granicą. Znalazła uznanie u najznakomitszych przedstawicieli życia publicznego w Polsce.

PRYMAS POLSKI — Józef Kardynał Glomp stwierdził m.in.: jest to „przepiękny dokument kultury polskiej, słowa Wielkiego o Wielkim”.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH — prof. Ewa Łętowska odnotowała: „piękne wydawnictwo, świadczące o wielkości naszej kultury”.

Książkę naszą prezentowaliśmy w Societe Paderewski. Centre Culturel w Morges (Szwajcaria).

Promował ją Martinus NIJHOFF International Bookdealers z Holandii. Książkę naszą recenzowali:

— prof. dr hab. Jerzy Bralczyk z Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego,

— prof. dr hab. Irena Poniatowska z Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego,

— dr Marta Ziółkowska-Sobecka, adiunkt w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. J. Kochanowskiego w Kielcach.

Ministerstwo Edukacji Narodowej wyraziło zgodę na zamieszczenie w książce zatytułowanej „Chopin” adnotacji następującej treści.

„Książka zalecana przez Ministra Edukacji Narodowej do użytku szkolnego i wpisana do zestawu książek pomocniczych do nauki języka polskiego, muzyki i historii na poziomie liceum ogólnokształcącego. Numer w zestawie 242/93”.

KUPUJĄC „CHOPINA” — SPRAWISZ WSPANIAŁY PREZENT

Cena w detalu 50 000,—

Cena w hurcie 40 000,—

Zamówione egzemplarze wysyłamy za zaliczeniem pocztowym lub po wpłaceniu na nasze konto: **Bank Gdański IV O/Warszawa Nr 300009-4040-132.**

Nasz adres: Biuro Zarządu Głównego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7.

NOWOCZESNE CENTRUM INFORMACYJNE W BIBLIOTECE SZKOLNEJ Z KOMPUTEREM I SYSTEMEM MOL

Ponad 250 bibliotek szkolnych w całym kraju korzysta z **komputerowego systemu bibliotecznego MOL.**

Przyjazny w obsłudze,
zgodny z normami,
posiada wszystkie funkcje niezbędne w bibliotece szkolnej.

Ułatwiamy i przyspieszamy wdrożenie systemu MOL zapewniając gotowe opisy bibliograficzne z banku danych.

Skorzystajcie Państwo z naszej oferty tworząc w swojej bibliotece nowoczesne centrum informacyjne dla całej społeczności szkolnej.

*Cena systemu MOL w wersji jednostanowiskowej wynosi 9,6 mln zł
(cena obowiązuje do grudnia 1994 roku)*

Udzielamy bezterminowej gwarancji na oprogramowanie biblioteczne.

Wszelkie zapytania i zamówienia prosimy kierować na adres:

MOL Systemy informatyczne

ul. Zygmunta Augusta 3-7

81-359 Gdynia

lub telefonicznie (0-58) 203953 lub 218021 w. 274, fax (0-58) 203953

System MOL - Biblioteka Szkolna znajduje się również w ofercie firmy VULCAN - producenta oprogramowania dla szkół, jako część systemu zarządzania szkołą VULCAN PLAN. Firma VULCAN zapewnia identyczne warunki sprzedaży.

Tom 5

AUTOMATYZACJA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH. Praktyczne aspekty

Cena 30 000 zł

Książka zawiera 7 referatów wygłoszonych na konferencji w Białymstoku (X 1993 r.), relacje z 9 WBP o problemach wprowadzania automatyzacji do ich placówek, pełną ofertę BN oraz oferty firm specjalizujących się w automatyzacji procesów bibliotecznych. Bez przestudiowania tych propozycji i doświadczeń droga do automatyzacji będzie dłuższa i kosztowniejsza. Nakład bliski wyczerpania.

Tom 6

BIBLIOTEKA W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cena 40 000 zł.

Jest to pokłosie międzynarodowej konferencji w Szczecinie, na której skonfrontowano doświadczenia polskie z europejskimi i amerykańskimi (przykłady działalności środowiskowej bibliotek polskich, lotewskich, węgierskich, niemieckich, austriackich, holenderskich, fińskich, brytyjskich i amerykańskich). Książka niezwykle aktualna. Wszystkie teksty po polsku i angielsku.

Tom 7

Elżbieta Barbara Zybert:

Informacja-edukacja cz. II. KONCEPCJA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWA INFORMACJI EDUKACYJNEJ W POLSCE

Cena 40 000 zł

W 1991 r. wydaliśmy pierwszą część pracy Autorki dotyczącą międzynarodowej i narodowej działalności informacyjnej w zakresie edukacji. W tej książce Autorka skupia się na sprawach polskich. Przedstawia główne kierunki organizacji informacji edukacyjnej w Polsce w l. 1944-93 a następnie robi przegląd systemów informacji edukacyjnej w naszym kraju ukazując wszystkie istotne projekty. Na koniec przedstawia autorski model systemu informacji edukacyjnej.

Jest to książka niezbędna dla tych wszystkich, którzy kupili część I (jest jeszcze do nabycia w Wydawnictwie), a ponadto dla pracowników systemu edukacji, bibliotek pedagogicznych i kształcącej się młodzieży.

Tom 8

Praca zbiorowa pod red. Jadwigi Woźniak:

KARTOTEKA WZORCOWA JĘZYKA KABA

Cena 45 000 zł

Problematyka kartotek wzorcowych ze względu na rozwijającą się automatyzację musi wejść do kanonu wiedzy zawodowej bibliotekarzy. Polecana przez nas książka prezentuje doświadczenia trzech bibliotek uniwersyteckich (Warszawa, Kraków, Gdańsk) w wypracowywaniu metodyki tworzenia i eksploatacji kartotek wzorcowych. Publikacja ta będzie pomocna dla tych wszystkich bibliotek, które są zainteresowane tą problematyką oraz doskonalących się bibliotekarzy i studentów bibliotekoznawstwa.

Tom 9

KOMPUTERY W BIBLIOTEKACH — POLSKA '94

Materiały z ogólnopolskiej konferencji (pod tym samym tytułem)

Cena 75 000 zł

Znajdziecie w niej: 47 referatów i komunikatów, pełny opis STANU KOMPUTERYZACJI BIBLIOTEK w Polsce, wszystko o BAZACH DANYCH, szeroką informację o INTERNECIE i VTL.S, podstawowe informacje o STANDARYZACJI, obszerny opis

STANU KSZTALCENIA, dylematy dotyczące ZARZĄDZANIA. Takiej książki w tej dziedzinie jeszcze nie było. Ta szeroka panorama problemów wiążących się z komputeryzacją jest niezbędna zarówno dla nauczających, jak i dla uczących się. Skorzystają z niej także wszyscy ci bibliotekarze, którzy już zaczęli proces komputeryzacji swojej placówki bądź się do niej przygotowują. Zachęcamy do nabycia — nakład ograniczony.

Tom 10

Praca zbiorowa pod redakcją naukową prof. Z. Żmigrodzkiego:

BIBLIOTEKARSTWO

Cena 99 000 zł

Od wielu lat całe środowisko bibliotekarskie domagało się opracowania podręcznikowego na ten temat. Stawił czoło temu wyzwaniu prof. Z. Żmigrodzki wraz z zespołem współpracowników. Książka zawiera kanon podstawowej wiedzy o bibliotekarstwie dla wszystkich kształcących i doksztalcających się bibliotekarzy. Zawarty w 22 rozdziałach od budownictwa bibliotecznego począwszy a na zawodzie bibliotekarza i kształceniu skończywszy.

Książka w druku, do nabycia od 10 listopada 1994 r.

Tom 11

Maria Semeniuk-Polkowska, Lech T. Polkowski

MATEMATYKA DLA HUMANISTÓW

Elementy matematyki dla studentów nauk humanistycznych i społecznych.

Cena 95 000 zł

Studenci wydziałów humanistycznych są najczęściej absolwentami liceów o profilu humanistycznym i luki w ich przygotowaniu matematycznym utrudniają należytą percepcję materiału wykładanego w ramach zajęć z matematyki. Ta książka zawiera wybrane zagadnienia z matematyki, lingwistyki matematycznej i algebraicznej teorii kodowania. Oto tytuły rozdziałów:

1. Wprowadzenie do teorii zbiorów
2. Podstawowe struktury algebraiczne
3. Języki formalne
4. Modele dystrybucyjno-algebraiczne
5. Gramatyki formalne jako modele generowania i rozpoznawania języków
6. Algebraiczna teoria kodowania

Do tego ćwiczenia i komentarze.

• • •

W przygotowaniu mamy kilka interesujących książek o których będziemy informowali sukcesywnie w kolejnych numerach naszych pism.

NAUKA-DYDAKTYKA-PRAKTYKA

Ta seria jest dla Was !

Oprócz tej serii oferujemy szereg wartościowych pozycji wydanych wcześniej. Specjalna oferta dotycząca tych książek w listopadowym numerze „Bibliotekarza” i „Poradnika Bibliotekarza”

mgr **JANUSZ NOWICKI**
Dyrektor Wydawnictwa SBP

• • •

Sprzedaż odręczna w siedzibie SBP Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7
oraz ul. Hankiewicza 1, pokój 104.

Zamówienia prosimy kierować na adres:

Biuro Zarządu Głównego SBP, 00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7

Drodzy Czytelnicy !

Rozpoczęta przed dwoma laty przez Wydawnictwo SBP i Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego seria

NAUKA-DYDAKTYKA-PRAKTYKA

zyskała uznanie Czytelników. Współpraca z wybitnymi autorami ze środowisk uniwersyteckich zaowocowała książkami o wysokim poziomie merytorycznym i praktycznej przydatności. Dotychczas ukazało się 11 tomów tej serii. Przedstawiamy Szanownym Czytelnikom całą serię z intencją przypomnienia o szansie uzupełnienia swych zbiorów o wartościowe i potrzebne książki. Oto one:

Tom 1

BIBLIOTEKA I INFORMACJA W SYSTEMIE EDUKACJI

Cena 40 000 zł

Praca zbiorowa pod red. prof. Marcina Drzewieckiego. Książka zawiera rozprawy prof. Marii Dembowskiej, dr Danuty Koniecznej, dr Katarzyny Materskiej, dr hab. Joanny Papuzińskiej-Beksiak, dr Aleksandry Niemczykowej, dr Korduli Szezechury oraz dra Tomasza Kędziory. Jest to najobszerniejsze i najpełniejsze, jak dotąd, opracowanie tego problemu w polskiej literaturze.

O jej przydatności świadczy wyczerpanie się nakładu. Dodruk pozwala nam oferować ją państwu nadal.

Tom 2

Katarzyna Materska: **BIBLIOTEKA — EDUKACJA**

Cena 38 000 zł

Autorka przeanalizowała uczestnictwo młodzieży wśród czytelników bibliotek. Następnie zajęła się problematyką edukacji czytelniczej i informacyjnej, działalności oświatowej bibliotek, roli bibliotekarza oraz efektów jego pracy. Ostatni rozdział został poświęcony wykształceniu młodzieży i jej aspiracjom, szkolnictwu bibliotekarskiemu oraz oczekiwaniom czytelników.

Tom 3

Barbara Sosińska-Kalata:

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA — podręcznik

Cena 70 000 zł

Książka zawiera systematyczny wkład wiedzy o UKD począwszy od języków informacyjno-wyszukiwawczych poprzez historię UKD, strukturę, słownik, symbole główne, słownictwo pomocnicze, składnię aż do metodyki klasyfikowania za pomocą UKD. Dodatkowo w aneksie najnowsze tablice, znowelizowane przez Konsorcjum ds. UKD z września 1992 r., dotąd w Polsce nie publikowane.

Tom 4

Jacek Wojciechowski: **MARKETING W BIBLIOTECE**

Cena 60 000 zł

Jest to długo oczekiwana, pierwsza w polskim piśmiennictwie praca na ten temat. Każdy bibliotekarz, który nie chce się zagubić w naszej trudnej rzeczywistości musi tę książkę przestudiować. Jest to także nieoceniona pomoc dla kształcących i dokształcających się adeptów zawodu.

Autor jest profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego i wicedyrektorem WBP w Krakowie. Łączy w sobie doświadczenia praktyczne z refleksją teoretyczną.

LOTNICTWO

AVIATION INTERNATIONAL

OFERTA SPECJALNA WYDAWNICTW LOTNICZYCH

Uprzejmie informujemy, że Wydawnictwa Lotnicze oferują prenumeratę specjalną dwutygodnika „Lotnictwo Aviation International” (LAI). Jest to kolorowy, 52-stronicowy magazyn lotniczy wydawany nieprzerwanie od 1991 roku. Oferta nasza jest kierowana do bibliotek szkolnych i publicznych.

Przy zaprenumerowaniu na 1995 rok dwutygodnika „Lotnictwo” udzielimy specjalnej, 30% bonifikaty i jednocześnie wyślemy dwa gratisowe roczniki z 1991 i 1992 roku. Dodatkowo będą Państwo mieli prawo kupienia rocznika z 1993 roku za 100 000 zł. Przy skorzystaniu z naszej oferty cena jednego egzemplarza LAI wyniesie 8 600 zł (przy cenie detalicznej 25 000 zł).

Informujemy również, że prenumerata „Lotnictwa” na czwarty kwartał 1994 wynosi 150 000 zł.

Wystawiony przez nas rachunek uproszczony wyślemy po otrzymaniu zamówienia. Do wartości zamówienia doliczany jest koszt przesyłki pocztowej.

Ważność oferty upływa 15 grudnia 1994 i dlatego prosimy o jak najszybsze wysłanie zamówienia.

Dodatkowych informacji udziela dział handlowy Wydawnictw Lotniczych, tel. 20-48-23.

Wydawnictwa Lotnicze
ul. Ogrodowa 28/30
00-896 Warszawa
tel. 20-30-24, 20-48-23
fax. 20-30-24

Konto bankowe
PKO BP XIV O/Warszawa
nr 1645-61232-136

Pieczętka szkoły / biblioteki

Zamawiam:

1. Prenumeratę dwutygodnika LAI na 1995 wraz z gratisowymi rocznikami z 1991 i 1992 (bonifikata 906 000 zł)

TAK / NIE

2. Rocznik 1993 (bonifikata 500 000 zł)

TAK / NIE

3. Prenumeratę na IV kwartał 1994

TAK / NIE

Cena prenumeraty na 1995 rok wraz z gratisowymi rocznikami 1991 i 1992 wynosi 420 000 zł plus koszty wysyłki 190 000 zł.

Cena rocznika 1993 wynosi 100 000 zł plus koszty wysyłki 20 000 zł.

Cena prenumeraty na IV kwartał 1994 wynosi 150 000 zł.

Pieczęć i podpis zamawiającego

Nadawca/Zamawiający

WYDAWNICTWA LOTNICZE

Warszawa 66

Skr. pocztowa 70

• CZYTAJ DWUTYGODNIK „LOTNICTWO” AVIATION INTERNATIONAL

• CZYTAJ DWUTYGODNIK „LOTNICTWO”

LOTNICTWO

AVIATION INTERNATIONAL

Czasopismo nasze ma wyjątkowe walory edukacyjno-politechniczne.

Zamieszczamy w nim:

- monografie słynnych samolotów
- lotnicze kulisy świata
- operacje lotnicze i ich tajemnice
- biografie asów lotniczych
- nieznanne fakty z produkcji samolotów
- programy kosmiczne
- pojedynki powietrzne pilotów myśliwskich
- samoloty dla zbieraczy
- losy słynnych konstruktorów i ich samolotów
- niezwykle losy pilotów doświadczalnych
- sport lotniczy i jego ludzie
- wydarzenia w lotnictwie polskim i światowym
- dywizjony specjalnego przeznaczenia
- transport, porty lotnicze, załogi
- muzea, salony lotnicze, pokazy akrobacji lotniczej
- specjalnie redagowany dział dla modelarzy – Nasze Hobby
- kolorowe zdjęcia, rysunki, zestawienia samolotów

LOTNICTWO

AVIATION INTERNATIONAL

WYDAWNICTWO „ISKRY”

poleca:

Encyklopedia Historii Świata

550.000,—

Wyd. I, ark. wyd. 80, oprawa twarda z obwolutą, mapy, ilustracje

Pierwsze w Polsce wydanie bogato ilustrowanego jednotomowego kompendium wiedzy o dziejach ludzkości. Licencja wydawnictwa Guinness Publishing (inne publikacje encyklopedyczne tego renomowanego brytyjskiego edytora już są wyczerpane). Przeszło 100 syntetycznych tekstów, ponad 3000 haseł. Tabele czasowe, wskazówki metodyczne (typu „zobacz też”) ułatwiają korzystanie z książki i samodzielne podążanie własnymi ścieżkami po wspaniałej krainie historii.

Polska — losy państwa i narodu

180.000,—

Wyd. II, ark. wyd. 40, oprawa twarda z obwolutą, mapy, ilustracje

Drugie, poprawione i uzupełnione wydanie jednotomowej syntezy dziejów Polski do 1939 r. napisanej przez wybitnych historyków: Henryka Samsonowicza, Janusza Tazbira, Tadeusza Łepkowskiego i Tomasz Nałęcza. Bestseller ubiegłego roku.

Aleksander Kamiński: „Zośka i Parasol”

83.000,—

Wyd. V, ark. wyd. 34, oprawa twarda, mapy, ilustracje

Książka — legenda. Autentyzm i pełen emocji przekaz autora „Kamieni na szaniec” daje świadectwo najszlachetniejszych idealów młodzieży akowskiej.

Hermann Rauschning: Rozmowy z Hitlerem

44.000,—

Wyd. I, ark. wyd. 15, oprawa broszurowa laminowana

Wysoki funkcjonariusz NSDAP, przewodniczący parlamentu Gdańska przedstawia tajne zamiary i zbrodnicze plany Hitlera snute na długo przed wojną.

Aleksander Krawczuk: Kronika starożytnego Rzymu

62.000,—

Wyd. I, ark. wyd. 12, oprawa twarda z obwolutą, ilustracje

Tym razem autor „Pocztu cesarzy rzymskich” przedstawia chronologicznie uporządkowane dzieje Wiecznego Miasta od jego założenia do śmierci Konstantyna i rozpadu imperium.

Juliette Benzoni: W łożnicach królów

49.000,—

Wyd. I, ark. wyd. 13,5, oprawa broszurowa laminowana

Lecko i z wdziękiem napisana historia nocy poślubnych władców — od starożytności aż po XVIII stulecie.

Ceny są o ok. 25% **niższe** od cen detalicznych, wysyłka na koszt zamawiającego.

Płatność przy odbiorze (tzw. zaliczenie pocztowe) lub przelewem.

Nasz adres: Wydawnictwo „ISKRY”

ul. Smolna 11

00-375 Warszawa

tel./fax 27-33-89

Jeżeli zamawiający życzy sobie fakturę VAT prosimy o podanie NIP oraz wyrażenie zgody na wystawienie faktury bez podpisu zamawiającego.

poleca:

Eric Berne

W CO GRAJĄ LUDZIE. PSYCHOLOGIA STOSUNKÓW MIĘDZYLUDZKICH

Wyd. 2, pop., ark. wyd. 8,5, brosz.,

ISBN 83-01-07004-8

Książka popularnonaukowa o wielkich walorach dydaktycznych. Jest to typowy bestseller — 30 wydań w wielu językach. Autor przedstawia zagadnienia stosunków międzyludzkich w kategoriach tzw. analizy transakcyjnej. Uczy sposobów poprawy wzajemnych kontaktów między ludźmi, pozwalając Czytelnikowi lepiej zrozumieć zarówno siebie, jak i drugiego człowieka. W książce przedstawiono 30 typowych sytuacji splecznych, analizując je w konwencji tzw. „gier”.

Tony Malim, Ann Birch, Alison Wadeley WPROWADZENIE DO PSYCHOLOGII

Wyd. 1, podr., ark. wyd. 11,5, brosz.,

ISBN 83-01-11626-9

Podzycja stanowi syntetyczną prezentację psychologii w krótkiej i dostępnej dla przeciętnego czytelnika formie. Pozwala zapoznać się z tą dziedziną nauki w całości, stanowi jakby rzut oka z lotu ptaka na psychologię. Z tego względu nadaje się na pierwszy podręcznik dla studentów rozpoczynających zgłębianie psychologii, a także dla uczniów szkół średnich mających w programie przedmiot „psychologia” i uczniów szkół policealnych bądź pomaturalnych, w których przewidziana jest nauka psychologii.

Philip G. Zimbardo

NIEŚMIAŁOŚĆ. CO TO JEST? JAK SOBIE Z NIĄ RADZIĆ?

Wyd. 1, pop. nauk., ark. wyd. 17,5, brosz.,

ISBN 83-01-11564-5

Nieśmiałość to cecha utrudniająca życie codzienne bardzo wielu ludziom w różnym wieku i w różnych sytuacjach życiowych. Autor książki, wybitny psycholog amerykański, posługuje się wynikami badań na tysiącach osób, ukazuje głównie przyczyny i uwarunkowania nieśmiałości oraz sposoby jej zwalczania zarówno przez same jej „ofiary”, jak i przez ich najbliższe środowisko — od rodziców i przyjaciół po nauczycieli i towarzyszy pracy. W książce w sposób atrakcyjny połączona została naukowa analiza psychologiczna zjawiska nieśmiałości, typów osobowości i czynników zewnętrznych sprzyjających powstawaniu tej cechy. Cenne są zalecenia autora, pomagające przezwyciężyć nieśmiałość za pomocą oceniania siebie samego, samodzielnego ustalania jej przyczyn, umiejętnego korzystania z pomocy osób najbliższych, a także fachowych psychologów. Natomiast dla psychologów zainteresowanych tą problematyką książka zawiera wiele cennych wskazówek, które mogą pogłębić ich wiedzę na temat nieśmiałości i sposobów jej zwalczania. Znakomitą szatę graficzną książki opracował Bohdan Butenko.

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN

ul. Miodowa 10, 00-251 WARSZAWA

Dział Sprzedaży: tel. (0-2) 635-09-76, fax (0-22) 26-09-50

**Zapraszamy do naszych księgarń promocyjnych
na terenie całego kraju, w których można kupić i zamówić
wszystkie publikacje naszego Wydawnictwa oraz „ANEKS”-u**